

tillsammans

- då, nu och i framtiden

SDR

Motioner och yttranden

inför SDR:s kongress den 4 till 6 juni 2021

Innehållsförteckning:

STARKÄRE RÄTT TILL TECKENSPRÅK	3
1. SDR ska bevaka teckenspråkets framtid mer aktivt.....	3
2. Det svenska teckenspråkets ställning.....	6
3. Språklig deprivation	7
4. Språkdokumentation	8
5. Kvalitetssäkring av teckenspråkig undervisning.....	9
6. Svenskt teckenspråk som undervisningsspråk	11
7. Teckenspråksskola	13
8. Kurs i dövblindtolkning för frivilliga döva.....	14
GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE	16
9. Nationellt kunskapscenter.....	16
10. Föräldrahandbok till döva föräldrar med hörande barn (coda).....	17
11. Id-kort.....	18
12. Äldrevägledare	19
MINSKAD FATTIGDOM	21
13. Akut behov av teckenspråkstolk - samlad ingång.....	21
14. Teknikens och digitaliseringens framfart	22
15. Taxilegitimation	24
16. Lobba för förlängd etablerings-ersättning för döva nyanlända	25
MER JÄMLIKT SAMHÄLLE	26
17. Lobbying inom migrationsverket och politiken för döva asylsökandes rättigheter.....	26
18. Döva nyanländas rätt till trygga möjligheter i Sverige	27
19. SDR ska använda mer juridik som verktyg i sitt arbete.....	29
20. Teckenspråkigt juridiskt ombud	31
21. Sanningskommission.....	33
22. Omdefiniera och klargöra SVT:s teckenspråksuppdrag utifrån dövas villkor	34
23. Samma hörselvård i hela Sverige	36
24. Döva i fängelse/häkte	37
STARK DÖVRÖRELSE.....	39
25. Namnbyte hos SDR.....	39
26. Stoppa bluffdöva!	40
27. Samarbete med Västanviks folkhögskola	42
28. EN organisation ska arbeta intressepolitiskt för äldre döva på nationell nivå	43
29. Intressepolitisk satsning	45
30. Reformera och modernisera SDR:s organisationskultur	46
31. Mötesplats	48
32. Utöka föreningssupportens uppdrag.....	49
33. Kontaktpersoner till lokal-föreningarna.....	51
34. En mer tillgänglig och rättvis medlemshantering.....	52
35. Förändrat uppdrag för Dövas Tidning.....	54
36. Utveckla SDR:s kommunikation och grafisk profil.....	55
37. Återuppliv FC eller liknande	57
38. SDR:s arbete ska synas bättre i sociala medier	58
39. SDR:s styrelse	60
40. Stadgeändringar.....	61
41. Mandatperiod.....	63
42. Antal ombud vid kongressen	64
43. Ändra på nuvarande orättvisa motionsprocessen till SDR.....	65
44. Behandling av beviljade motioner under mandatperiod	68
45. Valberedningens arbetsordning	69

STARKARE RÄTT TILL TECKENSPRÅK

1. SDR ska bevaka teckenspråkets framtid mer aktivt

Organisation bakom motionen: Malmö Dövas Förening "Svenske"

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk & Stark dövrörelse

Motivering:

Hur ser teckenspråkets framtid ut? Malmö Dövas Förenings medlemmar är oroliga för teckenspråkets ställning och hur undervisning i ämnet teckenspråk ser ut. Får vem som helst lära ut teckenspråk? Hur genomförs kvalitetskontroller? Hur vet döva att teckenspråklärarna har rätt kompetens att lära ut teckenspråk? Det saknas en samlad överblick över vilka kurser som erbjuds. Det är svårt att hitta teckenspråkskurser till de som vill lära sig det svenska teckenspråket. Det är dessutom brist på kompetenta teckenspråklärare som dessutom försvårar tillgängligheten till teckenspråket ytterligare. Malmö Dövas Förening kan inte alltid rekommendera nyfikna personer till lämpliga teckenspråkskurser på grund av brist på tillgång till information på central nivå där kvalitet och tillgång till kurser går att finna.

Det behövs dessutom mer forskning i teckenspråket och dövas utveckling. Material för teckenspråksundervisning, både till döva och hörande, i Sverige utvecklas och uppdateras inte tillräckligt. Norge har på senare tid tagit fram flera material, som till exempel en kursbok som följer den gemensamma EU-ramverket för språk. Det svenska teckenspråket utvecklas och diskuteras kontinuerligt av användarna, därför är det rimligt att material till teckenspråksundervisning ses över och uppdateras mer kontinuerligt än det görs idag.

Det upplevs att allmänheten har undermålig koll på vad teckenspråk egentligen är och tror att det svenska teckenspråket enbart är ett språk när det är så mycket mer än ett språk. Enligt språklagen 9 § har det allmänna ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket. Även det gäller SDR. SDR måste följa med vad som händer i samhället och hur olika aktörer förvaltar teckenspråket och dess framtid. Senaste översynen av teckenspråkets ställning gjordes av Regeringen 2006. Vad har hänt sedan dess? Det behövs göras översyn regelbundet. Det sägs att det svenska teckenspråket har en ställning motsvarande de nationella minoritetsspråken, men är det verkligen sant? Enligt Institutet för språk och folkminnen får hörande teckenspråkiga barn sällan chans att utveckla sitt modersmål i skolan.

Ett exempel på att detta inte följs är att språklagen jämställer teckenspråk med de nationella minoritetsspråken men skollagen inte jämställer teckenspråk med de andra nationella minoritetsspråk och därför blir det många gånger svårare för barn och ungdomar som egentligen har rätt till modersmålsundervisning i språket svenskt teckenspråk. Dessutom säger skollagen att skolans rektor är den som bedömer om en lärare är lämplig. Är skolans rektor alltid rätt person att bedöma om läraren har rätt kompetens att undervisa teckenspråk som modersmål? Med den bristen som råder i Sverige är det också en viktig fråga.

SDR har en handlingsplan för 2018–2021 där SDR beskriver hur konkret SDR ska arbeta efter att alla får teckenspråk. Alla punkter från a till h, har Malmö Dövas Förening inte direkt sett något konkret av. Vem är ansvarig för utvärdering av hur SDR har följt upp dessa punkter? Det är dags att teckenspråket verkligen kommer i fokus. Det svenska teckenspråket är kärnan för Sveriges Dövas Riksförbund.

Malmö Dövas Förening föreslår därför:

att SDR etablerar en arbetsgrupp som kontinuerligt arbetar med teckenspråkets beskydd och främjande, helst med samarbete med SPSM, Institutionen för lingvistik, Språkrådet (Institutet för språk och folkminnen) samt andra viktiga aktörer för forskning och framtagning av material i undervisningssyfte. Arbetsgruppens syfte blir att bevaka uppfyllande av språklagen 9 §, eftersom det är i SDR:s intresse och SDR tillsammans med dess medlemmar har tillräckligt med kompetens om teckenspråk och döva att bedöma om språklagen följs av det allmänna, vilket det inte gör idag.

Yttrande från distriktsorganisation:

Skånes Dövas Distriktsförbund ger sitt bifall till motionen. Distriktsförbundet är medveten om att det är ett brett och omfattande arbete, men en arbetsgrupp som bevakar teckenspråkets ställning, samt arbetar för att förstärka dess ställning behövs.

Yrkande:

Malmö Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund omgående skapar en arbetsgrupp enligt Malmö Dövas Förenings förslag.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionären lyfter flera frågor i denna motion och flera av dem berörs redan i vårt nuvarande handlingsprogram *Teckenspråk - en hållbar framtid, 2017-2021*. Förbundsstyrelsen vidhåller att teckenspråklärarna är ett viktigt yrke. Därför har förbundet via sin huvudman Västanviks folkhögskola varit med och återupptagit teckenspråkläroinbildningen. Västanviks folkhögskola startade och genomförde utbildningen på nytt 2018. 2020 ansökte och beviljades skolan finansiering av Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH. På detta sätt lyfts, bekräftas och kvalitetssäkras denna utbildning och yrket.

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens påtalande om att det råder brist på teckenspråksmaterial. Tillsammans med Språkrådet på Institutet för språk och folkminnen, Isof har SDR planerat ett seminarium för teckenspråkslärare, varav ett syfte är att skapa ett nätverk för yrkesgruppen. Seminariet blev uppskjutet på grund av covid-19 och genomförs den 10 mars 2021. Förhoppningen är att seminariet blir en startpunkt för att återbilda teckenspråksläroinbildningen. Utöver samverkan kan även föreningen arbeta vidare med frågor kring teckenspråksmaterial.

I vårt intressepolitiska arbete bevakar och driver vi också ständigt frågor enligt vårt nuvarande handlingsprogram och området *Starkare rätt till teckenspråk*. Frågorna kretsar kring bland annat:

- *Språklagen och teckenspråkets ställning*
I förbundsstyrelsens yttrande till motion nr 2 finns information om hur förbundet arbetat med språklagen och teckenspråkets ställning.
- *Tvåspråkighet och teckenspråkig skolmiljö*
Genom Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM:s intresseråd följer vi noga myndighetens arbete och där väcks kontinuerligt frågor kring teckenspråkskompetens, personalens kompetensutveckling, teckenspråksmiljö och tvåspråkighet. Däribland bevakar vi noga hur SPSM:s språkplan efterlevs och en aktuell fråga nu är tolkanvändningen i specialsolan. SPSM har utvecklat mätningar på teckenspråksfärdighet hos skolans personal enligt den europeiska referensramen CEFR och kompetensutveckling i teckenspråk anpassas efter resultatet. Detta ser förbundsstyrelsen positivt på.
I Skolverkets samråd har frågan om behörighetskraven tagits upp. Där har vi tryckt på att kravet på teckenspråkskompetens måste in, som ett steg till en bättre teckenspråkig skolmiljö. Kring information om tvåspråkighet har vi, på Unga Hörselskadade, UH:s initiativ, uppdaterat och tryckt upp en ny version av vårt gemensamma material *Därför tvåspråkighet*. Våra synpunkter har också tagits med vid revideringen av SPSM:s informationsmaterial. Vi arbetar regelbundet med att se över förbundets egna texter och definitioner kring teckenspråk, tvåspråkighet och flerspråkighet.
- *Rätt till svenskt teckenspråk i förskolan*
Efter förbundets intensiva påverkansarbete har Skolverket nu reviderat läroplanen för förskolan. I den nya läroplanen som gäller från och med 1 juli 2019 har rätten till att utveckla svenskt teckenspråk stärkts. Den gäller döva, hörselskadade barn, barn till teckenspråkiga föräldrar eller andra barn som behöver teckenspråk.
- *Skollagen om modersmålsundervisning*
Under våren 2020 har förbundet skrivit ett remissvar om modersmålsundervisning, som är en fråga under beredning hos regeringen. I betänkandet *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål* (SOU2019:18) lyfts flera förslag och åtgärder för att förbättra modersmålsundervisningen för döva, hörselskadade elever och elever som har döva familjemedlemmar. Förbundets remissvar finns på:
<https://sdr.org/component/k2/item/1843-yttrande-gallande-modersmalsundervisning>

Genom att bevaka dessa frågor blir det också naturligt att följa upp, utvärdera samt åiterrapportera i olika kanaler genom remissvar, yttranden och årsredovisningar. Dessa finns tillgängliga på vår webbplats. SDR har sedan tidigare en avsiktsförklaring med Stockholms universitet samt samarbete med Språkrådet/Institutet för språk och folkminnen och SPSM.

Förbundsstyrelsen anser inte att ytterligare en arbetsgrupp behövs, då bevakning av teckenspråkets ställning och framtid redan genomsyrar en stor del av förbundets arbete.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

2. Det svenska teckenspråkets ställning

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk

Motivering:

Arbetet för att stärka svenskt teckenspråk måste bli ännu mer tydligare. Alla vi är överens att svenskt teckenspråkets ställning idag är svag, så förändring där krävs! Men vad vill dövrörelsen uppnå?

Vill vi att svenskt teckenspråk ska vara ett av de minoritetsspråken som finns idag eller vill vi att svenskt teckenspråk ska bli erkänt som nationellt språk? Hittills har det inte framgått vad Sveriges Dövas Riksförbund strävar efter, eller om vi är nöjda som det är idag.

Vad vill Sveriges Dövas Riksförbund uppnå? Vad ska vi alla inom dövrörelsen sträva mot? Nyckeln till framgång är att alla arbetar tillsammans och mot samma mål.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska framta en strategi som sedan genomsyrar förbundet på alla nivåer, där SDR väljer en linje för språkpolitiskt arbete (svenskt teckenspråk som officiellt språk ELLER som ett minoritetsspråk).
- att Sveriges Dövas Riksförbund involverar dövrörelsen i arbetet genom att framta material och argument så att vi tillsammans kan arbeta för att det svenska teckenspråkets ställning stärks.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Arbetet för människors rätt till svenskt teckenspråk har varit en av SDR:s viktigaste frågor sedan förbundet bildades för snart hundra år sedan. Först 1981 fick vi teckenspråk erkänt som dövas undervisningsspråk och sedan år 2009 lyfts svenskt teckenspråk i språklagen, 2009:600.

Denna språklag är dock fortfarande en relativ ny lagstiftning för oss med vår historia. Vad innebär den i praktiken inom olika samhällsområden just för svenskt teckenspråk? Det är först nu tio år senare som vi börjar se alltfler konkreta exempel runt om i Sverige på hur den kan tolkas på olika sätt och hur den hanteras i förhållande till andra lagstiftningar. Vi ser också vad denna språklag betytt för minoritetsspråken i Sverige, men också se hur svenskt teckenspråk inte får samma status som andra minoritetsspråk då det anges i egen paragraf. Det är något som många myndigheter, kommuner, regioner och organisationer ofta missar. Denna språklag är dock något som förbundet fortfarande utgår från i sitt intressepolitiska arbete.

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären att denna fråga är viktig. Arbetet med att stärka teckenspråkets ställning ytterligare har därför under kongressperioden 2017–2021 (enligt handlingsprogrammet och området *Starkare rätt till teckenspråk* samt mål a) utmynnat i olika idéer, förslag och planer samt en pågående projektansökan för att få fram ännu mer underlag kring språklagen. Det är idag fortfarande brist på underlag och det är för tidigt att svara på vad det bästa för det svenska teckenspråket ur ett juridiskt perspektiv är. Uppvaktningar har gjorts hos Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, Institutet för språk och folkminnen, Isof. En skrivelse har även skickats till kulturminister Amanda Lind.

Andra insatser från förbundet som har gjorts för att stärka teckenspråkets ställning är bland annat den reviderade läroplanen för förskola där svenska teckenspråket finns med och trädde i kraft 2019.

Förbundsstyrelsen håller även med motionären att det är angeläget att arbeta tillsammans och mot samma mål. Förbundet avser att fortsätta att arbeta med denna fråga, men med ett tydligare strategiskt arbete där framtagande av en strategiplan görs, till exempel i form av ett språkpolitiskt program för att söka vägar till en starkare ställning för svenskt teckenspråk.

Förbundsstyrelsen instämmer dessutom att vi kan arbeta tillsammans inom dövrörelsen för att utveckla fler verktyg och tillsammans kunna påverka det svenska teckenspråkets ställning genom att ta fram material och argument.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse första att-satsen besvarad.

Att bifalla andra att-satsen.

3. Språklig deprivation

Organisation bakom motionen: Norrbottens Dövas Teckenspråksförening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk

Motivering:

Bearbeta detta arbete att det blir ett långsiktigt arbete inom förbundet. Fortsätt arbetet med språkdeprivation och fördjupa arbetet kring detta. Fortsätt att arbeta fram begreppet och lyft frågan hos Socialstyrelsen och mottagningar för döva i Sverige. Undersök vilket universitet som är mest lämpligt att samarbeta med och få fram en plan för arbetet.

Yrkande:

Norrbottens Dövas Teckenspråksförening föreslår att kongressen beslutar:

- att göra en arbetsplan och bilda en arbetsgrupp för samarbeten med universitet och dövmottagningar.
- att ta fram en långsiktig plan för det fortsatta arbetet.
- att arbeta med att få och ha dialog med Socialstyrelsen.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Språkdeprivation finns med i förbundets handlingsprogram för 2018 till 2021. SDR har deltagit i ett förarbete till ett kartläggningsprojekt som drivs av Dövteamet och Dövblindteamet i Region Stockholm. Under 2020 planerade förbundet att ordna en konferens om språklig deprivation, men på grund av coronapandemin är den framskjuten till 2021.

Förbundsstyrelsen håller med motionärens förslag om att ta fram en långsiktig plan för det fortsatta arbetet och fortsätta dialogen med olika samhällsaktörer.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

4. Språkdokumentation

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk

Motivering:

Idag finns det tydliga material där man kan följa upp ett dövt barns talutveckling och se om barnet talar åldersadekvat och kan utveckla talat språk. Men ett liknande verktyg saknas för döva barn som använder eller vill använda teckenspråk. Föräldrar, både döva och hörande, till döva barn upplever att teckenspråket inte kan mätas av specialpedagoger eller förskolpedagoger utifrån något konkret underlag. Det blir olika bedömningar och god tyckande i bland annat utvecklingssamtal och habiliteringsmöten.

Myndigheter och samhällsinsatser som handhar döva barns utbildning och språkutveckling har idag satt fokus på barnens förmåga att höra och tala, därför har barnen med teckenspråk som första språk uteslutits långsamt från samhället. Detta vill vi förebygga genom medvetengörande om teckenspråkets betydelse för döva barn och be myndigheterna att återta ansvaret för den minoritet som finns bland döva barn.

Det är minst lika viktigt att ha detta verktyg motsvarande det talade språket fast med i fokus på teckenspråket för barnet behöver tidigt åtgärder om barnen fått bristande språkstimulans!

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska sträva efter att det finns ett mätverktyg för att följa upp döva barns teckenspråksutveckling som sedan används nationellt hos till exempel hörselhabiliteringen och BVC.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer i att det behövs mer kunskap och förståelse om barns tidiga språkutveckling. Det finns mycket forskning kring tidig kommunikation genom teckenspråk samt att teckenspråk främjar inläring.

Vi håller med Stockholms Dövas Förening om att det behövs en ökad medvetenhet hos samhällsinstanser som ansvarar för bedömning av döva barns språkutveckling - oavsett om det är hos hörselhabiliteringen, i skolan eller vid första språkkontrollen hos Barnavårdscentralen, BVC.

SDR har under vårt arbete fått information om att SPSM inom specialskolorna har ett teckenspråkstest (ABSLD), som genomförs i årskurs 1 och 5. Det visar var barnet ligger i språkutvecklingen när det gäller perception (uppfattning), inte produktion (uttryck). Testet är anpassat för svenskt teckenspråk och tillstånd för testerna gäller endast de tvåspråkiga specialskolorna. Flera länder i Europa använder samma form av test för sina respektive nationella teckenspråk.

Vidare har SDR tagit fram nytt eller reviderat tidigare informationsmaterial, däribland *Föräldrahandboken* och *Därför tvåspråkighet*. I en informationssatsning har SDR i december 2020 skickat ut material till regionernas hörselvård, barn- och ungdomshabilitering, öron-, näs- och halsmottagningar samt CI-team. De fick i detta sammanhang också ett följebrev där det framgår att de kan kontakta förbundet för att få mer material kostnadsfritt. Förbundet

avser att göra dessa utskick regelbundet så att information i större utsträckning finns att tillhandahålla på mottagningarna samt att information och kunskap bibehålls även vid personalomsättning. Materialet utvecklas löpande.

Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen bifaller motionen då vi ser att ett sådant mätverktyg behövs och har en viktig funktion. SDR åtar sig att arbeta för att ett sådant ska tas fram av den eller de instanser som ansvariga för liknande tester, i samverkan med lämpliga experter i teckenspråk.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen.

5. Kvalitetssäkring av teckenspråkig undervisning

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk

Motivering:

SPECIALSKOLAN

I och med kravet på lärarbehörighet väljer specialskolor att anställa personer med lärarlegitimation och utan kunskaper i teckenspråk framför fullt teckenspråkiga personer med motsvarande kvaliteter, bland annat personer som inte fullgjort sin lärarutbildning. Skolorna löser det genom att skicka behöriga lärare på teckenspråkskurser och under tiden ta hjälp av teckenspråkstolkare i undervisningen.

Stockholm Dövas Förening anser att lösningen är ohållbar med tanke på hur lång tid det tar att lära sig ett nytt språk, dessutom saknar tolkarna pedagogisk kompetens. Vi ifrågasätter varför man låtit denna utveckling ske trots specialskolans tydliga uppdrag. Detta drabbar dagens teckenspråkiga döva barn och även det teckenspråkiga samhället.

Föräldrar till döva och hörselskadade barn oroas över att deras barns utveckling påverkas negativt i de lektioner som sker med tolk. De orkar inte hänga med på samma sätt och inte får samma stimulans som i andra lektioner med fullt teckenspråkiga lärare. En teckenspråkstolk löser inte den oumbärliga lärar- och elevrelationen. I avsaknaden av direktkommunikation försvinner många otroligt viktiga kvaliteter som står i specialskolans läroplan exempelvis:

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga. (skolans uppdrag, kapitel 1)

Specialskolans mål är därutöver att varje döv eller hörselskadad elev utvecklar sin förmåga att använda sig av teckenspråk på ett rikt och nyanserat sätt. (skolans mål, kapitel 2)

Att specialskolan är den enda skolform som erbjuder teckenspråkig tvåspråkig undervisning ställer högre krav på dem att skapa en sådan teckenspråkig miljö. Där förväntar vi oss att teckenspråkiga elever ska ges de bästa förutsättningarna för att utvecklas i enlighet med skollagen och läroplanerna.

Stockholms Dövas Förening anser att specialskolans miljö ska präglas av att:

- Alla som arbetar inom specialskolan ska ha kunskaper om dövstudier.
- Alla anställda ska kunna teckenspråk (att man ska vilja lära sig teckenspråk räcker inte).
- Pedagogisk kompetens ska vara ett krav för teckenspråkstolkare och resurspersonal som jobbar med elever.
- SPSM ska vara en attraktiv arbetsgivare och sträva efter en plan för att behålla sina nuvarande och locka före detta anställda (i och med att det är svårt att hitta behöriga lärare med teckenspråkskompetens).

GRUNDSKOLAN och GRUNDSÄRSKOLAN

Stockholms Dövas Förening är helt enig med Sveriges Dövas Riksförbunds ställningstaganden kring teckenspråkets betydelse för alla personer med hörselnedsättning, både med och utan CI. Men vi anser inte att det görs tillräckligt mycket idag och många elever får inte det stöd de är berättigade till. Nyhetstecken den 22 oktober 2020 tar upp Skolinspektionens kritik mot särskolan i Mölndal då en elev inte fått teckenspråk trots sina behov. Vi kan bara konstatera att det där bara var ett av många fall, tyvärr ett stort mörkertal.

Specialpedagogiska skolmyndighetens utredning "Villkor för utbildning – en kartläggning av nuläge för barn, elever och vuxenstudier med funktionsnedsättning" (2017) visar att många barn med hörselnedsättning i integrerade skolor ofta är exkluderade och har svårt att fungera socialt på grund av okunskap, brist på kompetens och begränsad tillgång till stöd och resurser.

Vi läser också i Hörselskadades Riksförbunds remissvar till SOU 2016:46 att antalet elever som behöver teckenspråk är så litet att det kanske dyker upp en elev på tre år, vilket skapar svårigheter för kommuner och grundskolor att bygga upp, utveckla och framför allt bibehålla kompetens inom döv/hörsel/teckenspråk. SDR och SDUF skickade en gemensam skrivelse till Utbildningsdepartementet mars 2018, angående svenska teckenspråkets status/ställning i skolan. I skrivelsen lyfte de bland annat att svenskt teckenspråk har flera referenspunkter i likhet med de övriga nationella minoritetsspråken. SDR behöver titta på detta spår och fortsätta arbeta aktivt med denna fråga, med tanke på utbildningens väsentliga betydelse för teckenspråkets ställning.

Stockholms Dövas Förening menar att vi redan är försenade med att sätta ner foten. Vi måste se till att barn får rätt till undervisning på teckenspråk och av kompetent personal. Trots att kunskapen finns när den inte till alla. Den utvecklingen måste brytas.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska trycka på kvalitetssäkring av undervisningen i specialskolan, den får aldrig ske på teckenspråkets bekostnad, från förskoleklass till år 10.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska jobba för att förändra Specialpedagogiska skolmyndighetens föreskrifter/riktlinjer/policy som på olika sätt berör specialskolornas teckenspråksmiljö.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska kräva på nationell nivå, inom grundskolan och grundsärskolan, förslagsvis via Utbildningsdepartementet, att skolorna ska säkerställa att alla döva elever som går integrerade i grundskolor och grundsärskolor, från förskoleklass till årskurs 9, får rätt stöd och har tillgång till undervisning på svenskt teckenspråk.
- alla som arbetar med döva och hörselskadade elever, allt från beslutfattare till assistenter ska ha kunskap om dövstudier och teckenspråk.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Undervisning på svenskt teckenspråk är ett viktigt område och en central fråga i förbundets arbete. Enligt skollagen är skolans uppdrag att främja alla elevers utveckling och en livslång lust till lärande. Detta är en demokratisk rättighet och ska gälla alla elever, även inom specialskolan och är något som förbundet anser är odiskutabelt.

Förbundsstyrelsen är helt enig med Stockholms Dövas Förening om att Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM inte lever upp till sitt uppdrag avseende säkerställande av god lärmiljö där personalen besitter både döv- och teckenspråkskompetens.

SDR arbetar aktivt med frågan om hur tvåspråkighet samt teckenspråksmiljö införlivas i SPSM i enlighet med myndighetens språkplan. Rätten och tillgången till svenskt teckenspråk får inte under några former undertryckas i undervisningssammanhang.

En viktig fråga som lyfts upp i motionen är problematiken kring kravet på lärarlegitimation och att denna är överordnad teckenspråkskompetens vilket medför ökad tolkanvändning i undervisningen. Förbundet kommer att fortsätta detta arbete tillsammans med andra organisationer göra en gemensam insats för att verka för en förändring i Skolverkets behörighetsförordning.

SDR har svarat på betänkandet För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål, SOU 2019:18 och tryckt på att även döva och hörselskadade elever ska ha rätt till svenskt teckenspråk.

SDR:s remissvar finns här: <https://sdr.org/component/k2/item/1843-yttrande-gallande-modersmålsundervisning>

Vidare är SDR enig med motionären att alla som arbetar med döva elever ska ha kunskap om dövstudier och svenskt teckenspråk. Förbundet kan genom informationsspridning uppmuntra ansvariga att erbjuda sina anställda att ha dessa kunskaper som i sin tur kan stärka elevernas språkliga och kulturella identitet.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse första att-satsen besvarad.

Att anse andra att-satsen besvarad.

Att anse tredje att-satsen besvarad.

Att bifalla fjärde att-satsen.

6. Svenskt teckenspråk som undervisningsspråk

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk

Motivering:

Elever som har teckenspråk som modersmål, elever med någon form av hörselnedsättning, till exempel hörselskadade och ensidiga döva, och elever som har någon annan koppling till teckenspråk ska kunna välja gå i en teckenspråkig grundskola/specialskola. Som skollagen är formulerad idag är det endast barn som behöver teckenspråk som har rätt till en teckenspråkig grundskoleutbildning.

Statliga specialskolan har i uppdrag att erbjuda teckenspråkig undervisning för de elever som behöver teckenspråk vilket innebär att en stor betydande grupp utesluts från möjligheten till teckenspråkig undervisning.

Enligt Språkrådets rapport "Med blick på modersmålet" (2019) är 40% av personer som har teckenspråk som modersmål hörande. De får inte gå i specialskolan och inte heller få undervisning på teckenspråk i alla ämnen. Idag har de dock rätt till modersmålsundervisning om det är minst fem elever som önskar det och kan även välja teckenspråk i språkval.

Denna lagliga begränsning strider mot barnkonventionen och innebär allvarliga konsekvenser för:

- teckenspråk som språk som enligt språklagen skall skyddas som ett nationellt minoritetsspråk,
- döva med CI, som bedöms ha god hörförmåga och inte får undervisning på teckenspråk. De som är döva utan sitt hjälpmedel går miste om att utveckla sitt teckenspråk och sin identitet vilket är viktiga grundpelare för individens fortsatta liv,
- teckenspråkiga döva som blir alltfler färre och blir exkluderade och hamnar i utanförskap och
- teckenspråkiga hörande som inte får utveckla sitt modersmål på hög nivå. De tappar sitt modersmål och dess kultur vilket leder till att de förlorar delar av sin identitet.

Oktober 2019 fick Dramaski Utbildning AB avslag på sin ansökan om att starta en teckenspråkig fristående grundskola med anledning av skollagens formuleringar. Enligt bestämmelserna som gäller för tvåspråkig undervisning (skolförordningen (2011:185) 9 kap. 12–13§§) har huvudmän rätt till att ansöka om att bedriva undervisning på ett annat språk om en elev har det språk som umgängesspråk med en eller båda vårdnadshavarna. Undervisning på umgängesspråket får dock ges högst 50% av totala undervisningstiden i årskurs 1–6 och målet är att undervisningen ska successivt gå över till svenska.

För svenskt teckenspråk innebär det med andra ord att huvudmän skulle kunna ansöka om att undervisa på svenskt teckenspråk för elever som har döv/döva förälder/föräldrar, men inte för övriga elever. Dessutom ingriper svenskt teckenspråk hela tiden svenska, därför kan dessa bestämmelser inte gälla för svenskt teckenspråk. Det bör införas en ny paragraf som ger huvudmän rätt till att ansöka om att bedriva undervisning på svenskt teckenspråk.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att: Sveriges Dövas Riksförbund ska se över olika möjlighetsvägar och kämpa för en ny paragraf inom skollagstiftning som innebär följande;
- att det finns flera vägar för elever samt föräldrar till elever oavsett hörselörmåga att välja undervisning på svenskt teckenspråk i grundskolan.
- att huvudmän kan ansöka om att bedriva undervisning på svenskt teckenspråk för samtliga elever i grundskolan i alla ämnen och i alla årskurser.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären om att samhället ska erbjuda skolformer med svenskt teckenspråk som undervisningsspråk.

SDR håller med motionären om att det är problematiskt att samhället utgår från en behovsbedömning, genom formuleringen "*ha behov av*" när det svenska teckenspråket skall vara en rättighet.

Vidare finns det bedömningar avseende målgruppstillhörighet, som i dess nuvarande form är rent medicinsk, och som helt saknar den sociala aspekten och elevens medbestämmanderätt. Detta strider även mot barnkonventionen där speciell hänsyn skall tas till barnets bästa samt barnets rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som berör barnet.

SDR har svarat på betänkandet *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål*, SOU 2019:18.

SDR stöder den stora utredningens förslag på åtgärder för att förbättra modersmålsundervisningen för målgrupperna döva, hörselskadade elever samt elever som har döva familjemedlemmar.

SDR anser att formuleringen "har behov av teckenspråk" skall tas bort. Vem bedömer behovet? Alla som har konstaterats döva eller hörselskadade ska ha rätt till att få modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk oavsett vilka grundkunskaper de har.

Den nuvarande formuleringen i skolförordningen uppfattas som diskriminerande mot svenskt teckenspråk, då det inte ges samma ställning som talad svenska, eller övriga talade språk. Skollagen i sin nuvarande lydelse visar tydligt att svenskt teckenspråk inte betraktas som ett fullvärdigt språk. En viktig grund i det demokratiska skolvalet i Sverige idag är att det ska finnas möjlighet att välja olika skolformer, vilket det alltså inte gör idag, framförallt för döva och teckenspråkiga barn. Vi anser att skolförordningen ska behandla svenskt teckenspråk som likvärdigt med andra språk.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse första att-satsen besvarad.

Att bifalla andra att-satsen.

7. Teckenspråksskola

Organisation bakom motionen: Dalarnas Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Tidigare har Dalarnas Dövas Förening lämnat in en motion om att få till en teckenspråkig skola. Vi vill nu återigen motionera för en teckenspråkig skola. Skollagen är det som är hindret för att vi ska kunna få en teckenspråkig skola, likt engelska skolan och franska skolan.

Yrkande:

Dalarnas Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR arbetar för att ändra skollagen så att vi kan verka för att få till en renodlad teckenspråkig skola med teckenspråkskompetens och är fullt teckenspråkig.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären att oavsett skolform är barn och ungas rätt till svenskt teckenspråk odiskutabelt. Den nuvarande formuleringen i skolförordningen uppfattas som diskriminerande mot svenskt teckenspråk, då det inte ges samma ställning som talad svenska eller övriga talade språk. Skollagen i sin nuvarande lydelse visar tydligt att svenskt teckenspråk inte betraktas som ett fullvärdigt språk. En viktig grund i det demokratiska skolvalet i Sverige idag är att det ska finnas möjlighet att välja olika skolformer, vilket det alltså inte gör idag, framförallt för döva och teckenspråkiga barn. Vi anser att skolförordningen ska behandla svenskt teckenspråk som likvärdigt med andra språk.

Det är viktigt att aktörer som vill driva skolor med teckenspråk som särskild profil ska garantera behöriga lärare med full teckenspråkskompetens. Likaså att samla tillräckligt stora elevgrupper för att kunna förverkliga en genuin teckenspråksmiljö. Detta för att säkerställa barn och ungas rätt till en kvalitativ utbildning på teckenspråk i en teckenspråkig miljö. Ansvariga myndigheter, däribland Skolverket och Skolinspektionen, ska ha dövkompetens för att kunna tillvarata målgruppernas rätt till en kvalitetssäkrad utbildning på teckenspråk.

SDR representerades tidigare i Skolverkets samråd genom Lika Unika men efter Lika Unikas avveckling omdisponerades platserna i samrådet. I samband med det nominerade SDR en representant och under hösten 2020 fick vi besked att SDR fått en plats i samrådet. Här har SDR nu större möjligheter att arbeta för en förändring i lagstiftning och regelverk samt sprida kunskap om teckenspråk och dövas förutsättningar till en likvärdig utbildning. Därför föreslår förbundsstyrelsen att kongressen bifaller motionen.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen.

8. Kurs i dövblindtolkning för frivilliga döva

Organisation bakom motionen: Y-läns Dövas Förbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk

Motivering:

Y-läns Dövas Förbunds styrelse har konstaterat att det råder brist på förståelse hos dövblinda när vissa hörande dövblindtolkar tolkar åt dem till exempel vid föreningens årsmöten och så vidare. Det blir missförstånd då och då, dessutom tolkar inte (hörande) dövblindtolkar andra döva som tecknar med varandra vilket gör att dövblinda blir sittande utan att veta vad som händer runt omkring.

Vi har sett och vet att DÖVA dövblindtolkar tolkar allt då dom vet vad det innebär att vara utan information. Västanviks folkhögskola bedriver i dagens läge Dövblindtolkutbildningen, och det tycker vi är jättebra. Men denna utbildning vänder sig till yrkesverksamma döva dövblindtolkar, vilket krävs en distansutbildning under de två åren med träffar en gång i månaden.

Under 90-talet har SDR ordnat en Dövblindtolkutbildning för döva som har nytta av detta i sina jobb, då dom jobbar med dövblinda eller ställer upp frivilligt i olika sammanhang och tolkar för dövblinda utan betalning.

Yrkande:

Y-läns Dövas Förbund föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR tillsammans med Västanviks folkhögskola ser över hur utbildningen kan läggas upp och huruvida döva dövblindtolkar kan få ersättning då det sker på frivillig basis.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Genom SDR:s tidigare arbete i projektet *Döva Tolkar och Översättare*, DTÖ (genomfördes från 2014 till 2017) visade det sig att behovet av döva tolkar finns. Projektet utvecklade ett yrkesområde för döva tolkar som arbetar med olika tolkuppdrag. I projektet genomfördes två utbildningsomgångar med att utbilda döva till att bli döva tolkar och översättare. Efter projektet blev det en etablerad utbildning för döva tolkar på Västanviks folkhögskola i samverkan med Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH. De som har gått denna utbildning och kommer ut på arbetsmarknaden som döva tolkar ska ha samma status som andra teckenspråkstolkar. Förbundet kan därför inte arbeta för någon form av ersättning för frivilliga döva när det nu finns en arbetsmarknad för döva tolkar. Därför föreslår förbundet att avslå motionen.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

9. Nationellt kunskapscenter

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

God hälsa och välbefinnande

Motivering:

Kunskap om döva och teckenspråk hos myndigheterna varierar otroligt mycket och det påverkar döva i samhället då alla får varierande stöd och insatser som även inte gynnar döva.

Sverige måste ha ett kunskapscenter om döva och svenskt teckenspråk dit myndigheterna kan vända sig till för att få stöd i sina insatser. Ett center för dövfrågor ska funka som expertstöd inom teckenspråk, tolkfrågor, juridiska frågor, hjälpmedel, utbildning, råd och stöd till olika samhällsaktörer på olika nivåer i samhället. Det ska även vara möjlighet för döva individer att vända sig dit för att få råd och stöd.

Centret ska också vara en övergripande nationell resurs. En av de viktigaste uppgifterna för centret är att samla, utveckla och på olika sätt förmedla kunskaper om döva och teckenspråk till samhället.

Sveriges Dövas Riksförbund kan även se över möjligheten till att frågan inkluderas i institutet för mänskliga rättigheter, som kommer att etableras inom en snar framtid. Institutet är tänkt att vara en oberoende granskare av hur de mänskliga rättigheterna respekteras i Sverige och skulle kunna vara en lämplig plats för en form av kunskapscenter.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska arbeta för att det ska finnas ett kunskapscenter om döva och teckenspråk.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer att det behövs ett nationellt kunskapscenter om döva och teckenspråk. Att behovet finns syns bland annat i att SDR:s förbundskansli dagligen får frågor om döva och teckenspråk.

Förbundet anser att kunskapscentret ska utgöra ett nav för kunskap och fakta samt vara rådgivande och sakkunnig för olika samhällsaktörer i frågor om döva och teckenspråk. SDR har arbetat länge för att uppnå målet om ett kunskapscenter och frågan finns även med i vårt nuvarande handlingsprogram. Under den gångna kongressperioden har SDR kontaktat olika aktörer för att diskutera olika samverkansmöjligheter. Arbetet pågår fortfarande.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

10. Föräldrahandbok till döva föräldrar med hörande barn (coda)

Organisation bakom motionen: Dövas Förening i Örebro län

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Starkare rätt till teckenspråk & God hälsa och välbefinnande

Motivering:

DFÖ ser att den digitala föräldrahandboken till föräldrar med döva barn har varit väldigt uppskattad i civilsamhället och vi vill ha något likadant men för döva föräldrar som har hörande barn.

Codabarnen lever ofta i parallella världar som stundtals kan krocka med varandra på grund av okunskap eller brist på förståelse så därför tycker vi att det är viktigt att det finns en föräldrahandbok för även döva föräldrar. Vi vill att föräldrarna får en djupare förståelse kring hur viktigt det är att främja och utveckla barnens språkutveckling och sin kulturella identitet.

Barn genomgår olika utvecklingsfaser, mentalt, socialt och språkligt i livet och det är därför extra viktigt att det finns en föräldrahandbok till döva föräldrar för att majoriteten av coda barnen har dubbla identiteter att förhålla sig till. Genom att döva föräldrarna förstår och får de rätta verktygen och inser att det finns fler andra som har likadana upplevelser, kan vi ge barnen en trygg uppväxt.

Övriga myndigheter kan också ha nytta av föräldrahandboken då de också behöver den kunskapen om codabarn.

Yrkande:

Dövas Förening i Örebro län föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR ska upprätta en digital föräldrahandbok till döva föräldrar som har hörande barn.
- att SDR:s digitala föräldrahandbok till döva föräldrar till hörande barn skall också vara på teckenspråk vilket är döva föräldrars första språk och underlättar även andra grupper som exempelvis nyanlända, de som har språkdeprivation samt de som har kognitiv funktionsvariation.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer med Dövas Förening i Örebro Län om att döva föräldrar till hörande barn behöver få information, tips, råd och stöd. Det kan vara i form av en digital föräldrahandbok, motsvarande den som togs fram 2020 med fokus på hörande föräldrar till döva barn.

Det finns många utmaningar i föräldraskapet som döva föräldrar får möta i olika perioder under deras hörande barns uppväxt. Hur barn utvecklar två- eller flerspråkighet, mångkulturell tillhörighet och identitet som coda är bara några exempel på kunskapsområden som idag kan upplevas bristfälligt för döva föräldrar. Det är viktigt att det finns material på svenskt teckenspråk så att döva föräldrar har jämlika förutsättningar att utveckla och stärka sin föräldraroll som andra.

Förbundsstyrelsen anser därför att förbundet kan ta fram en digital föräldrahandbok till döva föräldrar som har hörande barn. Denna digitala föräldrahandbok ska vara på svenskt teckenspråk. Innehållet kan förbundet producera i samverkan med olika experter från olika verksamheter och instanser. Vi kommer även titta på hur handboken kan anpassas och tillgängliggöras för olika döva grupper såsom nyanlända, personer med dövblindhet, språkdeprivation och/eller kognitiv funktionsvariation. Förbundsstyrelsen föreslår med denna motivering att kongressen bifaller motionen.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen.

11. Id-kort

Organisation bakom motionen: Örnsköldsviks Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

God hälsa och välbefinnande & Annat

Motivering:

Örnsköldsviks Dövas Förening vill med denna motion föreslå att SDR inför ID-kort för döva. Vid en kris/olyckshändelse kan det vara svårt att förmedla att man inte är hörande. Ett ID-kort i plånboken med upplysningen att den drabbade är döv och telefonnummer till tolkcentral utfärdat av SDR skulle underlätta i kommunikationen för alla parter.

Yttrande från distriktsorganisation:

Y-läns Dövas Förbund har fått tillhanda motionen från Örnsköldsviks Dövas Förening och behandlat detta ärende. Styrelsen anser att denna motion är jätteviktig för dövas trygghet och godkänner denna motion och skickar den till Sveriges Dövas Riksförbund inför dess kongress 2021.

Yrkande:

Örnsköldsviks Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att godkänna denna motion.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionen lyfter en viktig fråga som rör säkerhet och trygghet för många av oss döva. Ett sådant kort kan meddela att "*Innehavaren av detta kort är döv och kommunicerar på teckenspråk. Teckenspråkstolk behöver därför tillkallas vid akuta situationer.*"

Sådana informationskort har utfärdats tidigare av ett antal regioner med hänvisning till sina respektive kontaktvägar för tolkcentraler och beredskapstolkar. SDR har idag inte kännedom om hur vanligt förekommande det är runt om i landet. Däremot är det olika telefonnummer till tolkcentralerna beroende på vilken region du är inskriven eller bor i.

Om SDR ska arbeta med den här frågan är det mer fördelaktigt att avvakta framtagandet av ett sådant informationskort tills det finns en och samma ingång för tolkbeställningar - oavsett om det är akuta ärenden eller inte. (Se även motion 13 *Akut behov av teckenspråkstolk - samlad ingång*.) Då kan SDR arbeta för att den myndighet som får ansvar för den nationella tolktjänsten tar fram sådana informationskort. Fram till dess kan frågan om informationskort förslagsvis lyftas i tolkcentralernas brukarråd av våra regionala och lokala organisationer och deras representanter. Förbundsstyrelsen föreslår avslag på motionen då det inte är förbundet som ska svara för eller ta fram dessa kort.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

12. Äldrevägledare

Organisation bakom motionen: Dalarnas Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Malmö Dövas Förening motionerade 2017 att Sveriges Dövas Riksförbund skulle sätta igång med att få till äldrevägledare. Vi kan se att Sveriges Dövas Riksförbund och Sveriges Dövas Pensionärsförbund har kommit igång en bit på vägen med målet att det ska bli nationellt. Det har inte hänt så mycket sen dess.

Yrkande:

Dalarnas Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR verkar nu och prioriterar denna fråga genom att ha den högre upp på agendan och sätter igång med arbetet inom fyra år.

Förbundsstyrelsens yttrande:

2017 tog Stockholms Dövas Förening upp frågan om att SDR skulle arbeta för tillsättande av äldreombudsmän på kommunal eller regional nivå. Kongressen beslutade att bevilja motionen och arbeta vidare med denna fråga. Det är fortfarande en aktuell fråga och arbetet pågår. Dalarna Dövas Förening önskar att SDR prioriterar frågan om en utökning av antalet äldrevägledare och att SDR arbetar för detta på nationell nivå.

Förbundsstyrelsen är enig med motionären och vill tillsammans med Sveriges Dövas Pensionärsförbund, SDP arbeta för en utveckling av äldreomsorgen för äldre döva. Det kan vara bland annat ett framtagande av material som kan användas vid intressepolitiskt påverkansarbete på lokal, regional och nationell nivå.

Äldrevägledare finns i Göteborg, Malmö och Uppsala för döva och dövblinda. Begreppet äldrevägledare används inte i dagsläget och funktionen benämns istället som äldreombudsman. Äldreombudsmannen ska på lokal nivå kunna ge råd och stöd till äldre, anhöriga och närstående. Genom påverkansarbete och kunskapspridning kan vi visa på goda exempel för äldre döva.

Förbundet har redan påbörjat ett arbete tillsammans med SDP kring en projektansökan där vi lyfter frågor som äldreombudsman, gemensamt påverkansarbete och utvecklingsfrågor för äldre döva.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen.

MINSKAD FATTIGDOM

13. Akut behov av teckenspråkstolk - samlad ingång

Organisation bakom motionen: Dövas Förening i Örebro län
Organisationens förslag på område till handlingsprogram:
God hälsa och välbefinnande

Motivering:

I dagsläget har Sverige 21 regioner som alla har olika telefonnummer när det uppstår akut behov av en teckenspråkstolk vid exempelvis sjukhusbesök eller trafikolycka.

Ett exempel; Region Örebro län nyttjar sitt universitetssjukhus som ansvarar för akut behov av teckenspråkstolk men i Region Dalarna län däremot är det larmnumret, 112, som ansvarar för sådana ärenden.

Dövas Förening i Örebro vill se en samlad ingång vid behov av akut teckenspråkstolk oavsett vart i landet man befinner sig.

Yrkande:

Dövas Förening i Örebro län föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund skall arbeta för att Sveriges 21 regioner skall ha en samlad ingångspunkt där man meddelar behovet av akut teckenspråkstolk.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Vi instämmer helt med motionen om att Sverige behöver en samlad ingång för akuta tolkbeställningar. Det är också i linje med vad SDR lyfter i rapporten Rätt till tolk - ingen tolkningsfråga! (<https://sdr.org/dokumentarkiv/vad-vi-gor/684-ratt-till-tolk-ingen-tolkningsfraga/file>). Däremot berörs inte akuttolkar eller beredskapstolkar i den förslagna ingången som dryftats i rapporten.

SDR har i dialog med regeringens pågående utredning som leds av Malin Ekman Aldén redan lyft frågan om en enhetlig kontaktväg för akuttolkning. Som en del av problematiseringen menar vi att nuvarande system skapar ojämlikhet och otrygghet bland döva. I de regioner en sådan överenskommelse finns mellan SOS Alarm 112 och tolkcentralen förekommer det också olika regler och bestämmelser för vilken form av akuttolkning döva får beställa. I några regioner är det endast tolkning i samband med själva tillkallandet av räddningstjänst, polis eller ambulans. I andra regioner får döva även tillkalla akuttolk till sitt akutbesök på sjukhuset. I resterande regioner utan överenskommelser med SOS Alarm 112 hänvisas döva till ett journalnummer hos sin tolkcentral.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

14. Teknikens och digitaliseringens framfart

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

I samband med coronapandemin har tekniken blivit viktigare än någonsin. Och med tanke på all utveckling som vi sett på kort tid kan vi bara konstatera att den tekniska utvecklingen kommer att fortsätta öka markant, inte bara fler förändringar, utan även i bredd, alltså fler typer av förändringar samtidigt.

Vi minns bildtelefonens entré i Sverige som blev succé vilket var till stor del tack vare Sveriges Dövas Riksförbund som då var engagerad och aktivt följde upp teknikutvecklingen inom bildtelefoni. Vi vill se mer av det.

Bildtelefoni, med eller utan tolkförmedlingsservice, utvecklas fortfarande, och det otroligt snabbt. Nya lösningar kommer hela tiden. Av den anledningen anser vi att det är nödvändigt att Sveriges Dövas Riksförbund ska konstant följa utvecklingen och se till att tekniken utvecklas åt rätt håll och framför allt att den är tillgänglig för döva och teckenspråkiga. Tekniken kommer att alltid spela en stor och viktig roll i dövas liv. Även om Sverige ligger ganska bra till, räcker det inte. Vi måste hela tiden öka för att kunna hänga med, speciellt då all utveckling hänger mycket på vilken kompetens som finns i landet.

Vi vill ge ett exempel på vad vi tycker att Sverige misslyckat med – texttelefonis utveckling. Nyligen lanserade PTS en halvfärdig produkt av texttelefoni. Det bevisar återigen att det inte räcker med att bevaka den tekniska utvecklingen genom att sitta i diverse brukarråd. Det får inte upprepas. Sveriges Dövas Riksförbund behöver vara mer engagerad och även ha tillgång till rätt kompetens. Av den anledningen vill Stockholms Dövas Förening med denna motion påpeka att teknik och digitalisering är ett av förbundets viktigaste områden som ska prioriteras högt. Alla frågor i alla olika områden som berör döva och teckenspråk såväl nationellt som internationellt.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska ha tillgång till rätt kompetens, det vill säga sakkunniga och engagerade personer inom teknik och digitalisering.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska lägga ner mer tid på teknik/digitalisering.
- att Sveriges Dövas Riksförbund aktivt och noggrant ska bevaka den tekniska/digitala utvecklingen, som pågår i hela världen, och se till dövas bästa.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska bredda kontaktnätverk med fokus på tillgänglighet för döva och teckenspråkiga samt bidra till utveckling i samarbete med andra aktörer till exempel ny programvara och delta i konferenser inom området bland annat.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Idag är det viktigt att hänga med i det digitala samhället, inte minst på grund av den rådande pandemin. I SDR:s handlingsprogram för 2018 till 2021 *Teckenspråk - en hållbar framtid* och området *Minskad fattigdom* lyfter vi också informativt utanförskap som en form av fattigdom. Här avsåg förbundet att vi skulle göra insatser för de döva som befinner sig i ett sådant utanförskap men då hade vi inte kännedom om den kommande pandemin. Den globala pandemin har medfört stora konsekvenser för människors möjligheter till sociala umgängen men också för våra föreningar och våra mötesplatser. Tekniken och digitaliseringen fick på en mycket kort tid ett stort utrymme i många dövas liv och vardag. Förbundet avsatte därför mer tid på frågor om teknik och digitala tjänster och möten samt plattformar än vi kunde förutse inför 2020.

Förbundsstyrelsen anser att myndigheter och andra instanser ska ta sitt ansvar för att säkerställa att döva har samma möjlighet till delaktighet och fungerande teknik och inte minst rätt till samma information som övriga samhällsmedborgare i digitaliseringens värld. Vi lyfter också vikten av att myndigheterna ska ha den kompetens som deras ansvarsområde kräver och även dövkompetens.

Tillgänglighetsdirektivet skall nu implementeras i Sverige och SDR arbetar vi aktivt för att implementeringen också inkluderar döva och våra villkor. Det sker i samråd med bland annat Post- och telestyrelsen (PTS) och Myndigheten för tillgängliga medier (MTM).

Under pandemin har vi bland annat deltagit i PTS:s dialogform om äldre och digitalt utanförskap, där vi lyft döva äldres situation och vilka förutsättningar som måste uppfyllas för att bryta deras isolering. Videomöten och videosamtal har eskalerat under pandemin och vi såg också att det fanns flera brister i hur tjänsterna fungerade för dövas och teckenspråkens villkor. Vi har lyft vikten av tillgänglighet i olika videokonferensplattformar, riktlinjer samt instruktioner för mötesarrangörer med PTS.

Vi har i dialog med MTM efterfrågat tydliggöranden om myndighetens uppdrag gällande teckenspråkig litteratur då vi idag ser en stor brist. Genom samråd och dialoger med MTM har vi följt deras arbete och en ny e-bokstandard är på väg att utvecklas. Den möjliggör video, vilket vi bevakar för att inkorporera översättningar och produktioner på teckenspråk.

Dessutom har vi i vårt löpande arbete bevakat bland annat upphandlingen av bildtelefonförmedlingen som nu glädjande nog eventuellt inför Ring Direkt, något som SDR drivit sedan länge. Inför upphandlingen tryckte vi på att även döva tolkar ska kunna bemanna tjänsten samt att förmedling även ska göras till och från engelska. Dessa krav fick SDR inte gehör för men fortsätter att lyfta genom våra representationer till det nationella brukarrådet. SDR har också i sociala medier efterlyst synpunkter från döva kring texttelefoni och bildtelefoni inför möten med användarrådet för förmedlingstjänster för att tillvarata och lyfta medlemmars synpunkter och önskemål.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att motionen anses besvarad.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

15. Taxilegitimation

Organisation bakom motionen: Dalarnas Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

I andra länder ser man en ökning av döva som arbetar som taxichaufför, speciellt Uber. Här i Sverige stöter vi på hinder för att Trafikverket har sina föreskrifter, bland annat att man måste ha god hörsel.

Yrkande:

Dalarnas Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR verkar för att Trafikverket tar bort sina föreskrifter kring god hörsel för att ge döva chans att arbeta som taxichaufför.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionären föreslår att SDR arbetar för att Trafikverket ändrar sina föreskrifter så att det inte längre krävs god hörsel för att få köra taxi. Förbundsstyrelsen vill delge att förbundet redan arbetar med frågan och att det pågått sedan december 2020.

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att Uber är ett exempel som visar att det är möjligt för döva att arbeta som förare. Bakgrunden till dagens regler är att myndigheterna är oroliga för att hörande passagerare ska skada sig vid på- och avstigning om det blir missförstånd i kommunikationen. Samtidigt har Transportstyrelsen som nu är ansvarig myndighet lämnat en öppning för att ändra kravet om det kommer tekniska lösningar och förslag på kommunikationsmöjligheter mellan chaufför och kund.

SDR har påbörjat en granskning av dagens regler för att se vilket utrymme till förändring vi ser i lagstiftningen. Därefter ska vi titta på olika tekniska lösningar som vi skulle kunna rekommendera att Transportstyrelsen tittar närmare på. Förbundsstyrelsens mål är att kunna ge en mer utförlig redovisning om detta arbete på kongressen.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

16. Lobba för förlängd etableringsersättning för döva nyanlända

Organisation bakom motionen: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Etableringsersättning är en ersättning från Försäkringskassan som betalas ut till nyanlända för att de ska lära sig språket i landet. Döva och hörande nyanlända får högst två års etableringsersättning, men medan hörande nyanlända lär sig endast ett språk (svenska) ska döva nyanlända hinna lära sig både teckenspråk och svenska under en lika lång period.

Yrkande:

Sveriges Dövas Ungdomsförbund föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR lobbar för att döva nyanlända får rätt till förlängd etableringsersättning.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen håller med Sveriges Dövas Ungdomsförbund, SDUF om att de befintliga regelverken för etableringsersättning behöver förändras för att ge döva nyanlända rättvisa förutsättningar att lära sig både svenskt teckenspråk och svenska. Vi kan konstatera att nyanlända ges samma tidsram för att lära sig språk – oavsett om de enbart läser svenska eller både svenska och svenskt teckenspråk.

Under 2019 hade SDR dialog med utövare inom Svenska För Invandrare, SFI och Teckenspråk För Invandrare, TFI om situationen kring de döva deltagarnas studie-ekonomi. Vi kunde då konstatera att deltagarna löper en större risk att hamna i en ohållbar ekonomisk situation då utbildningstiden inte alltid räcker till för att uppnå kunskapsmålen i två olika språk.

SDR är remissinstans i den aktuella utredningen *En gemensam angelägenhet* SOU 2020:46. I utredningen uppmärksammas behovet av en lösning för studiefinansiering till nyanlända med stora utbildningsbehov. Däribland föreslår utredningen att personer som vid etableringstidens slut bedöms ha kvarstående utbildningsbehov ska kunna få förlängd etableringsersättning. Detta är helt i linje med motionärens yrkande. Remisstiden går ut i april 2021 och förbundet avser i sitt remissvar att tydligt lyfta målgruppen döva nyanlända, som förväntas lära sig två språk parallellt. De måste få rätt förutsättningar för att uppnå språkliga färdigheter på sina villkor.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

MER JÄMLIKT SAMHÄLLE

17. Lobbning inom migrationsverket och politiken för döva asylsökandes rättigheter

Organisation bakom motionen: Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Organisationens förslag på område till handlingsprogram:
Inget förslag finns

Motivering:

På Migrationsverkets hemsida står det flera kriterier för hur asylsökande i Sverige kan få rätt till permanent uppehållstillstånd – ett av de kriterierna är att *"Du kan försörja dig själv som anställd i Sverige"*. I vidare information vad kriteriet innebär står det (bland annat) *"Du har fast anställning eller avtal om minst två års anställning" samt "Din anställning inte är subventionerad med någon form av statligt bidrag, till exempel introduktionsjobb."* (citerat från Migrationsverkets hemsida <https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Forlanga-tillstand.html>)

I detta fall innebär det att döva som har fast anställning med lönebidrag inte har rätt till permanent uppehållstillstånd. De måste se till att få en anställning utan lönebidrag eller inte jobba inom företag med subventionerad bidrag från staten.

Yrkande:

Sveriges Dövas Ungdomsförbund föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR lobbar för döva asylsökande ska få samma rättigheter som hörande inom asylprocessen, det vill säga att de får undantagsrätt när det kommer till subventionerade bidrag inom arbetslivet.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären att en subventionerad anställning inte ska utgöra ett hinder för döva som är i en asylprocess att få permanent uppehållstillstånd, PUT, i Sverige.

Att söka och få en anställning som döv i Sverige kan vara svårt - säkerligen betydligt svårare för en döv under asylprocess. Döva nyanlända som söker asyl i Sverige kan befina sig i en svår situation och riskerar, med den tillfälliga lagen, sämre förutsättningar att få stanna i Sverige - just för att de är döva. För dem kan en anställning med subvention kan vara en värdefull ingång till den svenska arbetsmarknaden, öka chanserna att kunna försörja sig själv och således öka möjligheterna att få PUT.

Förbundsstyrelsen anser det är en jämlikhetsfråga och föreslår att kongressen bifaller motionen. SDR ska sträva efter att den tillfälliga lagen ska ha en undantagsregel för döva nyanlända så att de får humana möjligheter till PUT.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen.

18. Döva nyanländas rätt till trygga möjligheter i Sverige

Organisation bakom motionen: Malmö Dövas Förening "Svenske"

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Annat

Motivering:

Malmö Dövas Förening ser en stor oro bland medlemmar när det kommer till den nya tillfälliga lagen då statliga subventioner på arbetsmarknaden innebär hinder till permanent uppehållstillstånd. Statliga subventioner som lönebidrag, instegsjobb, arbete hos Samhall och nystartsjobb.

Den tillfälliga lagen kräver att arbetstagaren INTE uppbär några statliga subventioner för att få permanent uppehållstillstånd. Om individen har fått sin tjänst, tack vare den statliga subventionen, blir konsekvensen utvisning, eller att det tillfälliga uppehållstillståndet förlängs i ytterligare några år. Under tiden finns det risk för att nya lagar träds in, och som kan ytterligare försvåra döva immigranternas möjligheter till permanent uppehållstillstånd eftersom enligt den tillfälliga lagen har de inte egen försörjning.

"Lönesubventionerad anställning, i relation till den nya lagstiftningen, räknas inte som egen försörjning. Något som i praktiken innebär att den lönesubventionerade anställningen inte ligger till grund för ett permanent uppehållstillstånd. Det skapar en svår situation för de personer som har en funktionsnedsättning och som är i behov av stöd och insatser för att komma in på arbetsmarknaden för att få ett permanent uppehållstillstånd."

Myndigheten för delaktighets utredning

"Personer med funktionsnedsättning i den svenska asyl- och etableringsprocessen"

Arbetstagare som är döva och nyanlända, får ofta statliga subventioner när de får sitt arbete i Sverige. Risken är således stor, att de får ett utvisningsbeslut då den tillfälliga lagen inte tar hänsyn till funktionsnedsättningen, som döva nyanlända har. Dessutom är gruppen extra utsatt, då det är vanligt förekommande med brister i skolgången i hemlandet, eller kan ha lindrig till allvarig språkdeprivation, som försvårar deras möjligheter till anställning på arbetsmarknaden i Sverige. Det är mycket allvarligt, att individer med funktionsnedsättning inte ges undantag i och med den tillfälliga lagen.

Malmö Dövas Förening "Svenske" har i samförstånd med arbetssökande, avslutat anställningsprocessen, på grund av den tillfälliga lagen, och inte bara en gång, utan två gånger.

Yttrande från distriktsorganisation:

Skånes Dövas Distriktsförbund anser frågan vara av viktig art. Detta är mycket oroande att döva nyanlända ges ytterligare hinder, när de skall integreras in i det svenska samhället, att ens arbetsplats kan innebära försvårande av att erhålla permanent uppehållstillstånd. Detta är vad de inte behöver. Distriktsförbundet håller med motionären, att förbundsstyrelsen skall skyndsamt agera i frågan, och bifaller därmed motionen.

Yrkande:

Malmö Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund omgående kontaktar Justitiedepartementet (som ansvarar för bland annat migrations- och asylfrågor) och arbetar för en förändring av lagen att döva nyanlända ges undantag i den tillfälliga lagen.
- att Sveriges Dövas Riksförbund tar kontakt med andra funka-organisationer, för att samla till en gemensam sak gentemot Justitiedepartementet.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen instämmer med motionärens intentioner om att en subventionerad anställning inte ska utgöra ett hinder för döva som är i en asylprocess att få permanent uppehållstillstånd, PUT, i Sverige. Detta i likhet med vårt yttrande till motion 17.

Att söka och få en anställning som döv i Sverige kan vara svårt - säkerligen betydligt svårare för en döv under asylprocess. Döva nyanlända som söker asyl i Sverige kan befinna sig i en svår situation och riskerar, med den tillfälliga lagen, sämre förutsättningar att få stanna i Sverige - just för att de är döva. För dem kan en anställning med subvention kan vara en värdefull ingång till den svenska arbetsmarknaden, öka chanserna att kunna försörja sig själv och således öka möjligheterna att få PUT.

Förbundsstyrelsen har föreslagit att kongressen ska bifalla motion nr 17, där SDR ska sträva efter att en undantagsregel i den tillfälliga lagen så att döva nyanlända får humana möjligheter till PUT. I yrkandet av Malmö Dövas Förening framgår det att SDR ska arbeta gentemot Justitiedepartementet men förbundsstyrelsen anser att det kan röra sig om flera aktörer än så och föreslår därför att kongressen avslår motionen.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

19. SDR ska använda mer juridik som verktyg i sitt arbete

Organisation bakom motionen: Malmö Dövas Förening "Svenske"

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Malmö Dövas Förening anser att det behövs förändringar i dagens lagstiftning för att döva och hörselskadade ska få de rättigheter de förtjänar. SDR arbetar för döva och hörselskadades rätt till teckenspråk och alla dessa hinder möts på grund av hur dagens lagstiftning ser ut. Richard Sahlins fall är ett exempel på det. Förutom hans fall finns det ett antal döva som genom året diskrimineras på grund av hur lagstiftningen ser ut. Vid SDR:s kongress 2017 biföll kongressen motion nr 44 som handlade om att starta ett projekt för att undersöka för- och nackdelar för förbundet, dövföreningar, länsförbunden och medlemmar med att anställa en jurist/advokat.

Malmö Dövas Förening har inte sett eller hört något konkret om detta och vill se att det händer något på den fronten. Något måste hända, särskilt nu när i dagens sociala medier syns allt fler döva som privatpersoner som stöter på hinder och SDR syns inte alls i dessa sammanhang. Dessa alla fall tillsammans kan visa på att det pågår systematisk diskriminering och i många fall är det helt i enlighet med den svenska lagen, vilket även bevisas av Richard Sahlins fall som SDR har stöttat upp och följt upp. Hans seger visar på att det behövs förändringar i svensk lagstiftning.

I förbundsstyrelsens yttrande om avslag inför kongressen 2017 noterades det att det är mer effektivt att verka för att dövkunskapen ökar i rättssystemet än att anställa en egen jurist.

Malmö Dövas Förening anser att samhällets utveckling går för fort och för få döva och hörselskadade får hjälp i rätt tid. Därför är det fördelaktigt att anställa en jurist inom förbundet som arbetar med juridiska frågor och kan lämna in motionsunderlag till riksdagsmän för att aktivt sträva efter förändringar i lagstiftningen, från att samhället och myndigheter har ett ansvar att erbjuda tjänster till att döva och hörselskadade har rätt till teckenspråk och dövkunskaper samt att det som döva har rätt till inte ska ha ett pris.

På lokal nivå är det svårt att arbeta för att gå igenom rättigheter när det saknas underlag och stöd i lagstiftningen. Malmö Dövas Förenings bedömning angående att vid behov anlita en jurist eller advokat är att det är risk att det är en för stor kostnad för en ideell lokal dövförening och därför kan inte medlemmen få juridisk hjälp eller att det blir orättvist vilken medlem som ska få juridisk hjälp.

Malmö Dövas Förening ser även en risk att den kostnaden ökar på grund av bristen på kunskap om döva och teckenspråk på grund av att det kan kosta fler timmar för att säkerställa att juristen/advokaten har fått tillräckligt med underlag och har förstått dövas alla hinder i samhället.

Dessutom, det faktum att Diskrimineringsombudsmannen driver få enskilda diskrimineringsanmälningar är ett stort problem på grund av att döva räknas som minoritetsgrupp och därmed blir det ofta antalet till enskilda anmälningar få och därigenom blir det svårare för döva enskilda att få sina fall drivna av Diskrimineringsombudsmannen.

Följande riksförbund har en egen jurist:

- HRF (Hörselskadades Riksförbund)
- Synskadades Riksförbund
- DHR (Delaktighet, handlingskraft och rörelsefrihet)

De nämnda riksförbunden (det finns säkert fler förbund än de ovan nämnda också) har en egen jurist som arbetar med juridiska frågor och stöttar upp förbundets vardagliga arbete samt erbjuder sina medlemmar juridisk hjälp utan extra kostnad. Vad är den egentliga orsaken till att SDR väljer att inte ha en egen jurist när de andra riksförbunden har jurister i sina organisationer? Malmö Dövas Förening anser att SDR bör ha någon liknande lösning för sina medlemmar och också för att lokala föreningar ska kunna få hjälp med att driva enskilda fall på lokal nivå.

Yttrande från distriktsorganisation:

Skånes Dövas Distriktsförbund håller med motionären, att förbundet bör anställa en jurist, på del- eller heltid, som kan brett erbjuda juridiskt stöd på olika föreningsnivåer. Likväl att upprätta kontakt med riksdagsledamöter, för ett påverkansarbete på riksdagsnivå. Skånes Dövas Distriktsförbund anser frågan vara av vikt för lokala föreningarna i Skåne, som stött på hinder i sitt ideella engagemang på lokal nivå. Skånes Dövas Distriktsförbund bifaller motionen.

Yrkande:

Malmö Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska se över möjlighet till att anställa en jurist på antingen del- eller heltid som kan erbjuda juridisk hjälp till förbundet, distriktsorganisationer och lokala dövföreningar samt enskilda medlemmar.
- att arbeta aktivt med att lämna in motionsunderlag till riksdagsledamöter för lagändringar så att döva får riktiga rättigheter till teckenspråk och minskade hinder i samhället.

Om inte första att-satsen bifalles yrkar Malmö Dövas Förening:

- att Sverige Dövas Riksförbund omgående startar ett projekt för att se vilka för- och nackdelar det finns för en riksorganisation att anställa jurist i syfte att stötta upp det samhällsviktiga arbetet för rätt till teckenspråk och jämlikt liv för döva samt för konsultation till lokalföreningar samt enskilda medlemmar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundet har redan inlett arbetet med en översyn om vilka förutsättningar förbundet har att ta in juridisk kompetens och arbetet fortsätter under 2021. Bakgrunden är motion 44 *Jurist/advokat* från Jönköping Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund som kongressen 2017 biföll. Förbundsstyrelsen håller med motionären om att det finns ett behov av juridisk kompetens i dövrörelsen och juridiskt stöd till våra medlemmar.

Samtidigt anser förbundsstyrelsen inte att detta per automatik betyder att den bästa lösningen är att SDR anställer en och samma jurist som kan ge juridiskt stöd för att täcka alla behov som finns och nämns. Det är inte heller säkert att SDR ensamt kan stå för alla åtgärder som behövs.

I vårt eget översynsarbete om förbundets behov av juridisk kompetens tittar vi också på vilka tänkbara syften funktionen kan uppnå. Dessa kan vara exempelvis:

- Driva rättsliga fall i domstolar
- Bistå i det intressepolitiska arbetet på alla nivåer och vid föreningsfrågor samt avtalsfrågor
- Erbjuder rådgivning för medlemmar i deras situation och informera dem om aktuell lagstiftning och deras rättigheter

Arbetet ska också titta på i vilken form juridisk kompetens kan förenas med förbundets verksamhet, vilket kan resultera i exempelvis:

- En pool av flera jurister med olika rättsområden
- En jurist med grundläggande och bred juridisk kompetens
- Utvecklat samarbete med Civil Right Defender eller liknande alternativt samarbete med andra organisationer om att dela på en juridisk tjänst

Översynen pågår inom förbundet och slutförs innan kongressperiodens slut. Förbundet avser att presentera översynen och dess resultat i lämpligt forum när arbetet är avslutat.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse första och andra att-satsen besvarade.

Att avslå andrahandsyrkandet.

20. Teckenspråkigt juridiskt ombud

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Minskad fattigdom

Motivering:

I en tid när döva och hörselskadade möter stora utmaningar i det moderna samhället behöver Sveriges Dövas Riksförbund ha tillgång till ett teckenspråkigt juridiskt ombud som företräder dövrörelsen och ger råd till enskilda medlemmar. Det finns en djungel av lagar och regler som krockar med varandra där ett juridiskt ombud kan ta ställning till och vägleda döva. Efterfrågan är stor idag då flera domar döms till målgruppens nackdel på grund av brist på argumentation och låg kunskap om målgruppen.

Med juridiskt ombud menar vi kompetens som både kan finnas både inom och utanför förbundet som förbundet kan ha som tillgång i deras påverkansarbete. Juridiskt ombud har då möjlighet att bistå med kunskap och kompetensutveckling hos förbundets kansli, styrelse och föreningarna inom förbundet. Juridiskt ombud kan också bistå med stöd till förbundet i bevakning av prejudicerade domar. Juridiskt ombud kan också ge tips och råd till enskilda medlemmar hur man överklagar olika enskilda domar inom till exempel Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen.

Vid diskrimineringsfall kan Sveriges Dövas Riksförbund driva olika tvister och delta vid förhandlingar och med kunskap hänvisa till olika förordningar, Europarådet och andra internationella organisationer som jobbar med folkrätt, mänskliga rättigheter och juridik. På längre sikt vinner döva alltmer marker och det leder till progressiva förändringar.

Sveriges Dövas Riksförbund bör också ha kunskap och kartlägga befintliga teckenspråkskunniga jurister så att döva kan anlita dem vid behov. Kompetens finns att hämta via samarbete med andra organisationer såsom antidiskrimineringsbyråer, Disability Rights Defenders Sweden eller liknande.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund har tillgång till teckenspråkigt juridiskt ombud som kan bistå förbundet med fördjupad kunskap i juridiska frågor.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionären föreslår att SDR ska ha tillgång till teckenspråkigt juridiskt ombud som kan bistå förbundet med fördjupad kunskap i juridiska frågor i sitt påverkansarbete. Förbundsstyrelsen uppfattar att motionären inte syftar på en individ som ska vara juridiskt ombud, utan på en ospecificerad grupp av personer inom och utanför förbundet som motionären hoppas ska kunna bistå oss med sin juridiska kompetens. Motionären efterlyser också att SDR ska upprätta en lista över teckenspråkskunniga jurister som medlemmar kan kontakta om de behöver hjälp med juridiska frågor.

Förbundsstyrelsen har i svaret på motion 19 *SDR ska använda mer juridik som verktyg i sitt arbete*, som tar upp en liknande frågeställning, mer utförligt beskrivit att vi under våren 2021 utreder möjligheterna att koppla in juridisk kompetens till dövrörelsen. Precis som motionären anser förbundsstyrelsen att det kan vara mer framgångsrikt och en bra lösning att ha tillgång till en grupp jurister med teckenspråkskompetens. Förbundsstyrelsen håller också med om att organisationer som Disability Rights Defenders har värdefulla erfarenheter som vi bör ta tillvara på.

En del av förbundets påverkansarbete går även ut på att besvara remisser från regeringen om förslag på nya lagar. En jurist som kan överblicka hur ett lagförslag påverkar döva och teckenspråkiga skulle troligen även kunna stärka förbundet i bland annat remissvar.

Förbundsstyrelsen ser positivt på tanken om en lista på teckenspråkskunniga jurister. Om vi kan upprätta en sådan lista hänger på individernas frivillighet att anmäla sig till listan om de kan teckenspråk och har juridisk kompetens. Det är också en fråga som vi tagit med i utredningen och det fortsatta arbetet som genomförs under våren 2021.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

21. Sanningskommission

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Minskad fattigdom

Motivering:

Stockholms Dövas Förening anser att Sveriges Dövas Riksförbund ska arbeta mer intensivt med frågan om sanningskommissionen då frågan upprepande lyfts upp i samband med kongresser. Vi måste uppmärksamma dessa behandlingar döva utsatts för förr i tiden, som handlar om olika brott, särbehandlingar och övergrepp. Samhället har även genom deras behandling inte tagit hänsyn till kunskap om målgruppen och bevarande av dövas kultur.

Samhället måste ta sitt ansvar och se till att dessa händelser och behandlingar aldrig upprepas igen. Genom att samhället tar sitt ansvar bidrar det också till en ökad kunskap om målgruppen och kan stärka målgruppens möjligheter i samhället i olika områden.

Sveriges Dövas Riksförbund måste se till att samhället tar ansvar för deras handlingar mot målgruppen och att det offentliga ska ta ställning i frågan genom att be om ursäkt för vad som hänt under 1900-talet, likt processen kring barnhemsbarnen.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska återuppta frågan och sträva efter en sanningskommission.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Stockholms Dövas Förening vill att SDR ska återuppta frågan och sträva efter en sanningskommission.

Förbundsstyrelsen vill betona att frågan om en upprättelse inte är nerlagd utan fortfarande aktuell i det arbete förbundet driver. Tidigare skedde arbetet tydligt i målet att bilda en sanningskommission. Bakgrunden till SDR:s arbete för en sanningskommission var två beviljade motioner vid kongressen 2009. Arbetet utgick från en tillsatt grupp och resulterade i bland annat en uppvaktning av Socialdepartementet i september 2011. Gruppen överlämnade fakta och fallbeskrivningar hur döva blivit offer för oralismen och betonade att det inte handlade om en ekonomisk ersättning utan en offentlig ursäkt från staten. Vid den tidpunkten tillsatte regeringen en utredning för fosterhemsbarn. Samma år i december fick SDR beskedet att de inte skulle genomföra några nya utredningar om ekonomisk ersättning. Den 14 maj 2012 fick SDR en ny möjlighet och uppvaktade Socialdepartementet för att kräva en upprättelseutredning, men vi fick inte gehör för våra krav. I januari 2013 tillsattes en ny myndighet, Ersättningsnämnden, där man individuellt kunde kräva upprättelse för allvarliga övergrepp eller försummelser i samhällsvården under perioden 1920 till 1980. Det var möjligt att ansöka om skadestånd till och med den 31 december 2014 och nämnden lades ner den 30 juni 2016. Ett antal döva har där sökt om skadestånd men SDR har inte kännedom om någon fått ersättning. En av anledningarna till avslag var att nämnden inte ansåg döva vara tvångsplacerade på dövskolan.

När de sexuella trakasserierna på specialskolor uppdagades i november 2013 krävde SDR att Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM skulle leva upp till sitt ansvar för att eleverna skulle känna sig trygga i sin vardag. Vidare krävde SDR att SPSM skulle be om ursäkt för att de svikit barn och unga men också för det historiska förtrycket som staten utfört mot döva. SPSM, som SDR betraktar som en av flera statliga funktioner, var dock inte redo att tillmötesgå våra krav.

Förbundet fortsatte därefter att driva frågan i flera olika andra områden där det historiska förtrycket lyfts och uppmärksammas. Under kongressperioden 2017 till 2021 har frågan bland annat uppmärksammas genom projektet *Heterogena kulturarv – Att ändra framtiden* och vandringsutställningen *100% kamp* där dövas historia och kamp för teckenspråk inkluderades. Inom projektet producerades också en bok där SDR bidrog med ett kapitel om ett tredje museum som berättar dövhistoria på våra villkor. Ett av flera syften med SDR:s medverkan var att sprida kunskap om det förtryck döva utsatts för.

I arbetet för ett nationellt kunskapscenter eller språkcentrum har vi också lyft frågan om vikten av förståelse för dövas historia och kultur. Senast frågan om en upprättelse aktualiserades var med departementssekreterare Majlis Nilsson från Kulturdepartementet och Enheten för civila samhället och nationella minoriteter i mars 2020 i diskussionen om ett språkcentrum.

Förbundsstyrelsen anser att frågan om en statlig ursäkt och upprättelse till döva är viktig och kräver också mycket intensivt påverkansarbete. SDR avser att fortsätta arbetet och prioritera frågan högt under nästkommande kongressperiod.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

22. Omdefiniera och klargöra SVT:s teckenspråksuppdrag utifrån dövas villkor

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

TV-program och nyheter på svenskt teckenspråk är en viktig kanal för allmänbildning för döva och hörselskadade i Sverige. Det är viktigt att dessa program och nyhetssändningar är till för målgruppen och producerar innehåll som efterfrågats av målgruppen.

Oddasat och Uutiset, som sänder samiskspråkiga och finskspråkiga nyheter varje vardag med 15 minuter varenda, är tydliga exempel på god journalistisk med minoritetsperspektiv. De är fyllda med nyheter som fokuserar primärt på målgruppen och håller en kvalitativ och hög journalistiskt arbete, med bland annat uppföljning på politiska beslut som medför konsekvenser för målgrupperna. Nyhetstecken har idag kortare sändningstid (10 minuter) och annat innehåll jämfört med Oddasat och Uutiset där Nyhetstecken inte prioriterar dövnyheter på samma sätt och bland annat inte producerar egna nyheter.

Ett bra tv-programutbud på teckenspråk, på dövas villkor, är oerhört värdefullt. Det är viktigt att SVT Teckenspråk prioriterar hög kvalitet i programutbud på svenskt teckenspråk, och låter teckenspråket ta plats i rutan. Vi ställer oss frågande till vad som hänt med dessa positiva och negativa synpunkter som framförts till SVT Teckenspråk gällande nyheter på teckenspråk och barn- och ungdomsprogram samt vuxenprogram under årens lopp.

Det framgår tydligt i SVT:s sändningstillstånd att;

- SVT ska erbjuda ett mångsidigt programutbud [...] utmärkas av hög kvalitet och nyskapande form och innehåll.
- Nyhetsverksamheten i SVT ska bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program.
- [Barn- och ungdomsprogrammen] ska på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.
- SVT ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga.
- SVT:s förstasändningar på [...] teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer.

Sveriges Dövas Riksförbund ska ha tydligt ställningstagande genom att ställa tydliga och skärpta krav på SVT Teckenspråk. Därför anser Stockholms Dövas Förening att Sveriges Dövas Riksförbund behöver ta en tydlig ställning i hur SVT Teckenspråk ska jobba för att lyfta nyheter och program på teckenspråk, om döva nationellt och internationellt, på dövas villkor.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska utforma egen ställningstagande i hur SDR avser att jobba för att SVT Teckenspråks kvalitet avseende journalistiskt innehåll och själva teckenspråket höjs samt att dövkompetens finns hos SVT Teckenspråk.
- att Sveriges Dövas Riksförbund i ställningstagandet ska begära att SVT ska bevaka och sända rikstäckande dövnheter, och även internationellt, i en större utsträckning.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Sedan terrorådet på Drottninggatan i april 2017 och SDR:s kritik mot ansvariga myndigheter, departement och SVT har förbundet följt upp frågan kring tillgänglig information vid kriser och katastrofer. Under 2018 fick SVT Språk & Tillgänglighet ett utökat uppdrag som innefattade beredskapstolkning och direktsänd tolkning av nyheterna varje vardag kl 18:00 i SVT Play. Vid beredskap ska SVT:s teckenspråkstolkare rycka in tidigast 30 minuter upp till 2 timmar på dagtid och tolka i direktsändningar.

Vid utbrottet av covid-19 och under den rådande pandemin arbetade SDR intensivt med att efterlysa tydligare riktlinjer gällande SVT:s beredskapstolkning. Den 3 mars 2020 riktade SDR en skarp kritik till bland annat SVT för deras handfallenhet och uteblivna teckenspråkstolkningar trots beredskap. Detta följdes senare upp med en skrivelse den 11 december 2020. Arbetet med krav på tydliga rutiner och riktlinjer kring SVT Språk & Tillgänglighet fortsatte under 2021. I våra samtal med SVT Språk & Tillgänglighet har SDR upprepat vikten av dövkompetens och behovet av döva tolkar - även i deras verksamhet.

Kring SVT Teckenspråk har SVT under 2020 också haft olika dialoger för att lyfta bland annat klagomål och önskemål om förnyelse kring deras programkoncept. En fråga vi har lyft är exempelvis bristen på teckenspråk i program som produceras av självaste SVT Teckenspråk, där medverkande talar mer svenska än svenskt teckenspråk. Det upplever SDR inte är förenligt med SVT Teckenspråks uppdrag – att producera program på teckenspråk. Vi håller med motionären om att det finns grund för förändringar och förbättringar hos SVT Teckenspråk – inte minst tydliggörande av de olika programmens syften. Det finns anledning att fortsätta det arbete förbundet redan påbörjat, där vi också inkluderat SVT Nyhetstecken.

För att SDR:s åsikter och krav ska tydliggöras har förbundet redan under 2021 påbörjat arbetet med en mediestrategisk policy där även andra medieaktörer såsom TV4, Sveriges Radio med flera utöver SVT berörs. Policyn färdigställs under 2021.

SVT:s uppdrag regleras av regeringen genom sändningstillstånd, medelsvillkor och krav på tillgänglighet till tv-sändningar för public service. Det nuvarande och aktuella sändningstillståndet sträcker sig över perioden 2020 till 2025. I vårt löpande intressepolitiska arbete kommer vi även att se om SVT kan förverkliga våra krav inom ramen för nuvarande sändningstillstånd eller om förbundet behöver arbeta mer långsiktigt och påverka regeringens uppdragsreglering inför nästa sändningstillstånd från och med 2026.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

23. Samma hörselvård i hela Sverige

Organisation bakom motionen: Uppsala Läns Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Varje region bestämmer själva storleken på de avgifter som döva och hörselskadade behöver bekosta inom hjälpmedel och rehabilitering. Avgiften kan vara allt från ingen kostnad alls till flera tusen kronor om man råkar bo i fel region. Avgifterna varierar i 18 av 21 regioner, i vissa ingår avgiften för besök hos hörselvården i högkostnadsskyddet.

Utprovning och hörapparater kan kosta flera tusen kr i skillnad på var man bor. Men tre av regionerna har egna avgifter för tekniska hjälpmedel som inte ingår i högkostnadsskyddet. Få landsting erbjuder kostnadsfria besök medan andra har patientavgifter på upp till 400 kronor! Avgifterna läggs mer på patienten istället för att se behovet.

Vi Uppsala Läns Dövas Förening anser att det är orättvist att avgifter och policy avgör beroende på var man bor i Sverige.

Yrkande:

Uppsala Läns Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund verkar för ett enhetligt system som ska gälla i hela Sverige. Behovet måste få styra - inte plånboken!

Förbundsstyrelsens yttrande:

Regionerna har olika politiska styren och beslutar därför för sina egna avgifter och policys. Resultatet blir att döva i Sverige upplever orättvisa, beroende på var de bor.

Förbundsstyrelsen håller med motionären att det idag råder orättvisa och ojämlikhet i landet gällande regionernas varierande avgifter för besök och hjälpmedel. SDR:s handlingsprogram *Teckenspråk - en hållbar framtid* lyfter två områden, *God hälsa och välbefinnande* samt *Ett mer jämlikt samhälle*, som båda kan relateras till den här problematiken. Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen bifaller motionen. I vårt arbete kommer vi även att titta på om och hur betalda patientavgifter kan kompenseras genom merkostnadsersättning.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen.

24. Döva i fängelse/häkte

Organisation bakom motionen: Vätterbygdens Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Vi anser att döva som sitter i häkte/fängelse inte får sina rättigheter tillgodosedda, till exempel telefonsamtal eller möjlighet till kontakt och kommunikation med andra. Döva sitter isolerade och kan inte kontakta varandra eller ringa sina anhöriga. Då känner de döva sig utanför bland hörande.

Yttrande från distriktsorganisation:

Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråksförbund ger sitt godkännande för Vätterbygdens Dövas Förening och deras motion om döva i fängelse/häkte.

Yrkande:

Vätterbygdens Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att godkänna motionen för att döva inte ska vara dubbelt utsatta och isolerade i fängelse/häkte.

Förbundsstyrelsens yttrande:

I kriminalvårdens information till personer som ska bli eller är häktade alternativt dömda till fängelse framgår det att de har möjlighet till telefonsamtal.

För att ringa använder du det telefonsystem som finns på häktet. I systemet kan Kriminalvården kontrollera vem du ringer till. De flesta samtal betalar du själv genom att köpa ett telefonkort på häktet.

I de flesta fall kontrollerar Kriminalvården personen du vill prata med innan samtal beviljas. Du behöver därför ha namn, personnummer och telefonnummer till den du vill ringa. I vissa fall kan samtal beviljas under avlyssning. Personalen måste i så fall informera dig.

Du får inte ringa om det kan påverka häktets säkerhet. Om du har restriktioner kan det också göra att du inte får ringa. Telefonsamtal med din försvarare får inte avlyssnas. Samtal till din försvarare är exempel på samtal som häktet kan betala.

Om du har barn som du får ringa till och om du inte har restriktioner, kan ett samtal i veckan betalas av häktet.

Källa: Utdrag från <https://www.kriminalvarden.se/for-domd-eller-haktad/haktad/besok-telefon-och-brev/>

Det framgår dock inte hur detta fungerar och är tillgängligt för döva som är intagna. Därför anser förbundsstyrelsen att det finns anledning att titta närmare på kriminal-vårdens arbete kring döva intagna och deras möjligheter till telefonsamtal så att döva är i en jämlik situation som andra intagna.

Förbundsstyrelsen vill i detta sammanhang också lyfta kunskapsspridning för de olika verksamheterna om vikten av en fungerande kommunikation och möjlighet till social interaktion med personal och/eller andra intagna. Det är en viktig faktor för att bryta isolering så att döva inte enbart får en social interaktion och en fungerande kommunikation genom sina telefonsamtal, och inget vid resterande tider.

Förbundet emotsåg projektet *Att bemöta döva* som ansökts från Brottsofferfonden och Brottsoffermyndigheten där ville vi sprida kunskap för att förbättra bemötandet av döva inom rättsväsendet. Syftet var att minska den rättsosäkerhet döva riskerar och utsätts för på grund av kunskapsbrister, attityder och därmed bedömningar som leder till felaktiga beslut, domar och processer. Projektet planerades att vända sig till rättsväsendet, sociala myndigheter, polishögskola, socialhögskola och juristutbildningar med flera. Inom ramen för rättsväsendet ingår de myndigheter som ansvarar för rättssäkerhet och rättstrygghet; polis, åklagare, domstolar och kriminalvården. I december 2020 fick förbundet besked att projektet avslogs. Förbundsstyrelsen anser dock att frågan är viktig och avser att implementera det i förbundets intressepolitiska arbete.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla motionen och även inkludera frågan om rätten till en fungerande kommunikation.

STARK DÖVRÖRELSE

25. Namnbyte hos SDR

Organisation bakom motionen: Y-läns Dövas Förbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Y-läns Dövas Förbund lämnar härmed den här motionen på nytt då en liknande motion hade lämnats in till SDR:s förra kongress eller gången dessförinnan och som fick avslag.

Vi vill återigen uppmärksamma att namnet Sveriges Dövas Riksförbund ger dubbelt budskap då begreppen Sverige och riks betyder samma sak. I Norge heter förbundet Norges Dövas Förbund och inte Norges Dövas Riksförbund. Även i Finland heter förbundet Finlands Dövas Förbund och Island har sitt Islands Dövas Förbund.

Danmark har en annan namnlydelse som också ger dubbla budskap, Danmarks Dövas Landsförbund.

Hörselskadades Riksförbund heter inte Sveriges Hörselskadades Riksförbund. Detsamma gäller Synskadades Riksförbund.

Det är onödigt med dessa dubbla förklaringar! Förkortningen SDR kan dock behållas även om namnet ändras. Så var fallet hos DHB där de har ändrat namn från Dövas och Hörselskadade barns målsmän till Föräldraförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn men bibehållit förkortningen DHB då det är rikskänt.

Likaså kan det vara hos SDR och vi föreslår att namnet ändras från Sveriges Dövas Riksförbund till Sveriges Dövas Förbund eller Dövas Riksförbund. När man befinner sig utanför Sverige kan man ju säga Dövas Riksförbund i Sverige men på hemmaplan räcker det gott och väl att heta Sveriges Dövas Förbund eller Dövas Riksförbund.

Ni måste hålla med om att det är mycket smidigare att säga Sveriges Dövas Förbund eller Dövas Förbund än Sveriges Dövas Riksförbund!!! Detta förslag har även kommit upp vid seminariet kring "Nya vindar" men godtogs ej.

Yrkande:

Y-läns Dövas Förbund föreslår att kongressen beslutar:

- att godkänna motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Under organisationsöversynen Nya vindar 2013 till 2017 var namnbyte en fråga som vi diskuterade tillsammans med våra regionala och lokala organisationer och våra medlemmar. Detta var en av flera frågor som togs upp på seminariet om perspektivskifte. Precis som motionären själv skriver så har de föreslagit denna namnändring redan där, vilket inte fick gehör.

SDR har haft det nuvarande namnet sedan 1950 och är välkänt inom flera olika verksamheter och målgrupper, däribland politiker och andra beslutsfattare, myndigheter, donationsgivare, kunder och sist men inte minst hos allmänheten. Ett namnbyte är därför inte något som vi ska ta lättvindigt på. Just nu är förbundsstyrelsen inte beredda föreslå ett bifall för motionen och åta oss att driva frågan om ett namnbyte, eftersom frågan har behandlats relativt nyligen. Däremot föreslår förbundsstyrelsen att SDR under nästa kongressperiod genomför en undersökning med för- och nackdelar med ett eventuellt namnbyte där en risk- och konsekvensanalys inkluderas. Vidare anser förbundet att frågan om förbundets namn och logotype är nära anknuten till varandra och ett eventuellt nytt namn även bör innefatta en ny logotype. Förbundsstyrelsen föreslår att därför att resultatet av undersökningen presenteras i ett lämpligt forum för våra organisationer där vi även fortsätter diskussionen om ett eventuellt nytt namn och ny logotype för förbundet.

Utifrån detta förslag på åtgärd föreslår förbundsstyrelsen att kongressen anser motionen besvarad. Vidare anser förbundsstyrelsen att förbundets namn och logotype bör vara frågor för styrelsen att behandla och besluta om. Därför vill förbundsstyrelsen också föreslå att kongressen 2021 annullerar kongressens beslut 1999 om att enbart kongressen kan besluta om byte av logotype.

Förslag till beslut:

Att annullera kongressens beslut 1999 om att enbart kongressen kan besluta om byte av logotype.

Att förbundsstyrelsen, utöver förbundets logotype, även behandlar och tar beslut om eventuellt namnbyte för förbundet.

Att i övrigt anse motionen besvarad.

26. Stoppa bluffdöva!

Organisation bakom motionen: Dövas Förening i Kronobergs län

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Annat

Motivering:

Problembeskrivning;

Sedan ett antal år tillbaka har olika platser i Sverige återkommande fått besök av så kallade bluffdöva, det vill säga personer som falskeligen utgivit sig för att vara döva. Bluffen har kunnat konstateras på flera sätt, bland annat har dessa personer ställt sig högst frågande vid försök till kommunikation på teckenspråk. Dessa personer ber folk skriva på listor till stöd för dövas livsvillkor och behov. Samtidigt uppmanas folk lämna pengar till olika relaterade ändamål. Ofta uppträder personerna hotfullt om pengar ej lämnas efter påskrift på listor. Ändamålen, vartill man tigger pengar, är ytterst provocerade och saknar helt anknytning till dövas faktiska situation i samhället, till exempel uppstart av skolor för döva, uppstart av dövförbund, insamling till "internationella dövcenters", och mycket mera.

Tyvärr är allmänhetens kunskap om dövas verkliga situation i Sverige ofta mycket begränsad bland normalhörande. Därav följer att insamlingsverksamheten ibland kan vara "framgångsrik". Detta är synnerligen olyckligt för allmänhetens syn på döva och i all synnerhet som den verkliga situationen är en helt annan.

Vi anser att de insatser som SDR har gjort mot denna problematik har varit svaga och ineffektiva. Bland annat av det skälet att få utanför "dövvärlden" besöker SDR:s hemsida, där "varningar" för bluffdöva då och då har publicerats.

Förslag;

Vi föreslår att SDR startar en "Kampanj mot bluffdöva"! Denna kampanj kan, rätt utformad, vara både informationseffektiv och kostnadseffektiv. Ett förslag kunde vara mönstret från "Teckenspråkets dag 14 maj" med cirkulärskrivelser som dövföreningarna vidarebefordrar till dagstidningar inom verksamhetsområdet – för samtidig publicering. Detta kan kompletteras med att SDR begär att få komma till SVT:s "God morgon Sverige" eller kvällens Rapport. Även TV4 kan kontaktas. Men vi tror att SVT har ett bättre genomslag. I samband med detta redogör man för problematiken och ger en omfattande information om dövas faktiska situation i Sverige.

Detta är bara ett förslag till SDR angående utformning. SDR kan givetvis välja annan metod. Huvudsaken är att SDR gör något rejält!

Varning;

Kampanjer av detta slag kan lätt uppfattas som "rasistiska", missförstås och tolkas felaktigt. Där rekommenderas starkt "**ett försiktigt ordval**" när frågor uppkommer om etnicitet och bakgrund. Kanske kan det vara acceptabelt att formulera det som "i första hand personer från Östeuropa"?

Yrkande:

Dövas Förening i Kronobergs län föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR får i uppdrag att, på lämpligt sätt, åtgärda problematiken med "bluffdöva".
- att de insatser man väljer ska vara informations- och kostnadseffektiva.
- att försiktighet iakttages när det gäller ordval gällande etnicitet.

Förbundsstyrelsens yttrande:

SDR har lagt mycket resurser på detta, redan från 2013, speciellt i arbetstid att svara på inkommande telefonsamtal och mejl. Över sju år senare ser vi dock att antalet meddelanden och samtal om bedrägerier till oss på SDR har minskat. Det betyder dock inte att bedrägeriförsöken runt om i landet har minskat. Men det kan vara en indikator på att den informationssatsning SDR gjort uppnår sina syften. Vi har en fast information på vår webbplats som alla kan läsa. Om man vill göra ytterligare en insats kan man även skriva ut ett flygblad och sprida för att varna allmänheten. Informationen finns här:

<https://sdr.org/component/k2/item/1258-lat-er-inte-luras-av-bluffdova>

SDR har också noterat att flera redaktioner, särskilt i lokal press, använder informationen från vår webbplats till sina artiklar. Detta istället för som tidigare att de kontaktade oss och vi fick ge en kommentar till varje journalist och redaktion, vilket upptog mycket av vår tid. Men givetvis har vi varit tillgängliga för fördjupade frågor vid exempelvis större artiklar.

SDR har också haft kontakt med Polisen i olika sammanhang och de poängterar vikten av att ringa 112 vid pågående brott.

Att frigöra ytterligare resurser för att göra ännu mer i den här frågan känns inte rimligt i förhållande till det intressepolitiska arbetet vi gör och står inför.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

27. Samarbete med Västanviks folkhögskola

Organisation bakom motionen: Dalarnas Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Inget förslag finns

Motivering:

Dalarnas Dövas Förening var med på Sveriges Dövas Riksförbunds förbundsmöte nyligen och blev förvånade att det var färre ombud som deltog, jämfört med hur det brukar vara. Vi började fundera på vad som har hänt. Vi önskar att SDR samarbetar mer med sin egen folkhögskola där SDR kan informera deltagarna om vad SDR gör och har inflytande. Dövföreningarna ska få anslag för möjlighet att åka till Västanvik för att delta i kurser som föreningskunskap och andra kurser.

Yrkande:

Dalarnas Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR har mer inflytande.
- att SDR har mer samarbete med Västanviks folkhögskola.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Under pandemin genomförde SDR för första gången förbundsmötet digitalt. Det var något nytt för SDR men även för många av våra lokala och regionala organisationer. Under juni månad ordnade SDR tre digitala temadiskussioner för våra föreningar med följande teman; styrelsearbete, årsmöten och digitala aktiviteter. Med det hoppades SDR att deltagarna skulle få prova på digitala möten och öka förutsättningarna för medverkan i SDR:s digitala förbundsmöte.

Tyvärr fick vi ändå ett fåtal ombud som deltog på förbundsmötet. Under förbundsmötet lyftes en oro vilket förbundsstyrelsen noterade och följdes upp med en utvärdering. Vi fick då kännedom om att flera fortfarande upplevde det svårt med tekniken och att mötesdatumet i augusti inte passade.

Det är en ny utmaning för SDR att utveckla digitala mötesplatser och supporta föreningarna i ett digitalt föreningsliv. Vi ser att det är viktigt att både föreningsaktiva och medlemmar får möjlighet till kurser och verktyg för att öka den digitala delaktigheten.

Förbundet har i samarbete med andra organisationer och Västanviks folkhögskola sedan tidigare erbjudit kurser; Dövstudier, Engagera dig och Turkos fokus i styrelsearbete. Dessa syftade till att inspirera till engagemang i frågor om mänskliga rättigheter, uppmuntra till deltagande i föreningslivet och erbjuda verktyg till ideellt styrelsearbete.

SDR är skolans huvudman och ett samarbete har alltid funnits sedan skolans start 1969. SDR har ambitioner och flera idéer till nya och kommande kurser där Västanviks folkhögskola är den självklara samverkansparten.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

28. EN organisation ska arbeta intressepolitiskt för äldre döva på nationell nivå

Organisation bakom motionen: Malmö Dövas Förening "Svenske"

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Malmö Dövas Förening anser att det är en överadministration att ha två organisationer (SDP och SDR) som arbetar med samma frågor och mot samma mål. Det är oklart vem som egentligen "äger frågan om äldre döva"? Är det SDR eller Sveriges Dövas Pensionärsförbund (SDP)? När sådana frågor uppstår anser vi att man slösar bort tid, kraft och resurser på fel fokus. Det är så att SDR arbetar för samtliga teckenspråkiga döva/hörselskadade medlemmar från födelsen till livets avslut. Därför räcker det med SDR.

- Vid SDR:s kongress 2013 beslutades att godkänna en motion om samlad kraft för äldre frågor inom dövrörelsen. En av att-satserna som fick bifall av kongressen är: "Att integrera äldre frågorna i SDR:s verksamhet - fysiskt och innehållsmässigt". Vi har fortfarande inte sett något bärande konkret förslag.
- Vid SDR:s kongress 2017 bifölls samtliga tre att-satserna (motion nr 56) från Malmö Dövas Förening i denna fråga men vid den tredje att-satsen kompletterades bifallet med en brasklapp: "under förutsättning att det är SDP:s önskan att införlivas i SDR – de har stämma innan SDR:s kongress".
- I förbundsstyrelsens yrkande 2017 noteras bland annat: "Det är upp till SDP och dess medlemmar att avgöra om organisationen ska avvecklas och införliva sitt arbete med äldre frågor inom SDR. Om SDP är intresserade av att gå in i SDR:s organisation är SDR öppna för en sådan diskussion hur detta kan fungera på bästa sätt."

Malmö Dövas Förening anser fortfarande att ett intressepolitiskt arbete för äldre teckenspråkiga döva och hörselskadade – på nationell nivå - med större tyngd och styrka kan föras inom Sveriges Dövas Riksförbund (SDR). Även yngre SDR-medlemmar har säkert intresse för sina framtida och anhörigas tillgänglighetssituation inom äldreområdet och vill då kunna påverka genom sin organisationstillhörighet på nationell nivå.

Alla äldre teckenspråkiga döva/hörselskadade medlemmar i Sveriges Dövas Pensionärsförbund (SDP) är ju ändå medlemmar i SDR. I de andra nordiska länderna hanteras äldrefrågorna inom respektive dövförbund. En liknande modell kan införas i Sverige.

Samtliga pensionärsföreningar/-sektioner för äldre teckenspråkiga döva/hörselskadade i landet är på olika sätt anslutna till sina lokala dövföreningar, som i sin tur är anslutna till SDR:s distriktsförbund och SDR. Därmed är den representativa demokratin och påverkansmöjligheterna säkrade.

På lokal plan utför pensionärsföreningar/sektioner och dövföreningar ett viktigt arbete med äldre teckenspråkiga döva/hörselskadade. Dels genom att erbjuda dem en rik social samvaro med olika aktiviteter samt information om förebyggande av ohälsa samt dels genom intressepolitiskt arbete tillsammans med dövföreningen mot ansvariga i den kommun de vistas i.

Yttrande från distriktsorganisation:

Skånes Dövas Distriktsförbund anser att motionen skall bifallas då det finns tydliga signaler genom åren att SDP önskar gå samman med Sveriges Dövas Riksförbund, därmed bör äldrefrågor implementeras i förbundsstyrelsens arbete till fullo, under förutsättningen att det är SDP:s önskan.

Yrkande:

Malmö Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund nationellt ska arbeta intressepolitiskt för samtliga teckenspråkiga döva/hörselskadade - oavsett ålder.
- att Sveriges Dövas Riksförbund snarast tillsätter en utredning för att uppnå målet om att arbeta för en enhetlig, effektiv och med en tydlig organisation utifrån första att-satsen.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Malmö Dövas Förening anser att det är en överadministration att ha två organisationer, det vill säga SDP och SDR, som arbetar med äldrefrågor.

Vid kongressen 2013 behandlades en motion ”*Samlad kraft för äldrefrågor inom dövrörelsen*”. I en av att-satserna som fick bifall skulle äldrefrågorna integreras inom SDR både fysiskt och innehållsmässigt. Som ett steg i denna riktning erbjöd SDR en kontorsplats till SDP, men den användes inte och SDP avsade sig platsen.

Kongressen 2017 behandlade motion nr 56 ”*EN organisation ska arbeta intressepolitiskt för äldre döva på nationell nivå*” och beslutade att bifalla första och tredje att-satsen. Den andra att-satsen bifölls med den kompletteringen att SDP själva avgör om de önskar införlivas i SDR.

SDR förstår motionens intentioner men menar att vi redan arbetar för alla åldersgrupper inom förbundet. SDR och SDP har ett nära samarbete i flera frågor, genom bland annat ett samarbetsavtal. Ett annat exempel på samarbete är en projektansökan om äldrefrågor som färdigställs under våren 2021.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

29. Intressepolitisk satsning

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Sveriges Dövas Riksförbund driver intressepolitiska satsningar i olika spår och det kan, av medlemmar, upplevas splittrande och tunt. I tider som dessa där dövas rättigheter urholkas är det intressepolitiska arbetet viktigare än någonsin tidigare för att värna om våra rättigheter och kämpa för fler.

Förbundet bevakar nationella intressepolitiska frågor på riksnivå genom påverkansarbete, nätverkskontakter och projektutbyte. Vi upplever att anslutna föreningar samt distrikt- och länsförbund ofta halkar efter och inte alltid går i linje med Sveriges Dövas Riksförbunds arbete då det inte alltid är tydligt vart förbundet står i olika frågor. Stockholms Dövas Förening anser att Sveriges Dövas Riksförbund behöver tydliggöra vad för insatser kan göras på olika nivåer som till exempel nationell nivå, regional nivå och kommunal nivå i specifika frågor.

En samordning av olika satsningar skulle underlätta förbundets arbete och ger förbundet möjlighet att synka ihop det intressepolitiska arbetet med lokala och regionala förankringar. I linje med tanken på regionala fördelningar blir det mycket lättare dövrörelsen att hålla ihop för att nå de intressepolitiska målen.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund internt ska satsa mer resurser och medel till intressepolitiska arbeten och kommunikation kring detta.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska tydliggöra hur deras arbete och strategier kring det intressepolitiska arbetet fortgår för lokala och regionala föreningar.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska samarbeta och kommunicera mer med regionala föreningar och lokala föreningar för att uppnå olika mål.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska satsa mer på insamling av data, förslagsvis ett eller två områden per år, för att ha underlag till fortsatta arbete på riksnivå och även lokalt och regionalt.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Flera av de förslag och frågor som nämns i motionen är vad förbundsstyrelsen också vill uppnå. Förbundet satsar mycket på intressepolitiskt arbete. Vi kan dock göra mer och utveckla arbetet ytterligare.

När det gäller andra och tredje att-satsen om strategiskt intressepolitiskt arbete, målluppfyllelse och kommunikation kring detta med regionala och lokala organisationer har flera steg redan tagits i denna riktning. Förbundet har utvecklat ett arbete för att ge våra regionala och lokala organisationer inspiration, verktyg och strategier. Vi har bland annat producerat *Påverkansarbete för dövrörelsen – 34 tips*, SDR Studio och ett antal policys inom olika frågor. Vi kommer att fortsätta det arbetet.

Den fjärde att-satsen lyfter datainsamling som ett förslag på satsning. SDR arbetar redan med datainsamling i form av enkäter och liknande när förbundet bedömer att det tillvägagångssättet är lämpligt. Ett exempel är en enkätundersökning om regionernas arbete med covid-19 och teckenspråkstolkning vid presskonferenser, översättning av information på webbsidor samt tillgänglighet vid smittspårning. Det finns också utvecklingsområden så vi tar till oss att satsa mer på datainsamling och anser motionen besvarad med hänvisning till att arbetet fortsätter.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

30. Reformera och modernisera SDR:s organisationskultur

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

"SDR i framtiden – Nya vindar" har sett över regional samverkan och kommit med ett förslag på regionfördelning till Sveriges Dövas Riksförbunds kongress 2017. Men eftersom det blev frivilligt för alla föreningar så har idén inte riktigt genomförts. Istället lades fokus på föreningssupport som fick en samordnande funktion till föreningar och länsförbund och avlastar dem med administration, ekonomiska redovisningar, fond- och bidragsansökningar.

Vi konstaterar att föreningssupport är inte tillräckligt hållbart för föreningar och länsförbund på en längre sikt. Från ett externt perspektiv syns förbundets ansikte inte externt på ett enhetligt sätt. Stockholms Dövas Förening har på sistone sett en oroande trend som växer bland lokala dövföreningar. De går på knäna på grund av brist på resurser och transparens och möter besvikna medlemmar som upplever desinformation. I värsta fall har det lett till avveckling av dövföreningar.

Kongressombud har antagit förbundsstyrelsens proposition nr 2 till kongressen år 2017: *Regional samverkan*, där det framgår att Sveriges Dövas Riksförbund är beredd att ta arbetsgivaransvaret för administrativa uppdrag i den regionala verksamheten. I och med kommunikationen externt och internt är avgörande för organisationens bild så finns också planer om att bilda en ny kommunikationsplattform för alla involverade på olika nivåer, vilket inte har aktiverats än.

Sveriges Dövas Riksförbund behöver höja ambitionsnivån och skyndsamt finna lösningar som appliceras för att underlätta och utveckla transparens mellan riksförbundet och anslutna medlemsförbund, såväl internt som externt. Sveriges Dövas Riksförbunds landsomfattande organisationskarta behöver moderniseras och ritas om så att medlemmar och nyfunna kontakter får en tydlig bild av Sveriges Dövas Riksförbunds arbete på nationell, regional och lokal nivå. Vi ser ett starkt behov ett större nav bildas, genom att slå ihop en eller flera befintliga föreningar på alla nivåer. Det skulle avlasta den växande bördan som många av föreningar samt distrikt- och länsförbund upplever idag.

På längre sikt blir det mer resurseffektivt med samordningsvinster och möjligheten att nå framgångar blir störst på regionala planer. Gemensamma arbetssätt och informationsbyte kring politiska frågor och medlemsvård som rör döva och teckenspråkiga utformas och upprätthålls genom olika strategier och tidsplaner där alla går på en och samma spår. Det innebär också att SDR behöver ha en kommunikationsplattform kan ge stöd för att stärka den regionala verksamheten och effektivisera informationsflödet inom med en enhetlig grafisk profil.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska under kommande kongressperiod se till att alla anslutna läns- och distriktsförbund, samt lokala föreningar progressivt föreslå namn på regionalsamverkan som en del av SDR och ombilda ett nav tillika regionsorganisation med sina strukturerade funktioner. Blir den nya logotypen aktuellt ska det även implanteras för den regionala nav med sitt reviderade namn.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska under ombildningen ha ständig dialog med Sveriges kommuner och regioner, Socialstyrelsen och andra berörda myndigheter för att alla nav ska ha finansiella förutsättningar att förhålla sig till.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska ha en fungerande och lättillgänglig kommunikationsplattform liknande intranätet och hemsidor som alla inblandade kan använda sig av.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionen lyfter frågan om den regionala indelningen vilket ligger helt i linje med vad kongressen beslutade 2017, som ett av flera resultat efter Nya vindar. SDR har sedan förra kongressen arbetat med frågan i olika sammanhang, bland annat genom föreningsstøppen. Vi har inte ännu uppnått det resultat vi föreställde oss 2017 men arbetet pågår och frågan är fortfarande aktuell. För att förverkliga den nya organisationsstrukturen behöver både förbundet och föreningarna mer tid. Med den bakgrunden föreslår förbundsstyrelsen att motionens två första att-satser anses besvarade och att arbetet om regionindelningen för samverkan fortsätter även under nästa kongressperiod, däribland också säkerställandet av de finansiella förutsättningarna.

Förbundet planerar att under 2021 skapa en gemensam kommunikationsplattform genom Office 365 med föreningarna. Detta har utlovats sedan tidigare och är fortfarande ett pågående arbete. Kommunikationsplattformen kommer att vända sig till föreningsaktiva hos våra regionala och lokala organisationer så att vi kan fördjupa samarbetet och utbytet av exempelvis information, material och verktyg för föreningarnas arbete. I förbundets arbete för en ny webbplats finns det också en plan att erbjuda samtliga organisationer en egen webbsida under www.sdr.org. Vår vision och kommande erbjudanden av webbsidor och intranät genom Office 365 till regionala och lokala organisationer presenterades vid föreningsforum 2017. Arbetet har pågått sedan dess och pågår fortfarande.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

31. Mötesplats

Organisation bakom motionen: Norrbottens Dövas Teckenspråksförening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Norrbotten är stort och det finns troligtvis många döva och hörselskadade som inte har möjlighet att använda teckenspråk? Vi börjar bli fundersamma över framtiden – finns det döva kvar i Norrbotten? Det finns äldre medlemmar som inte längre besöker föreningen.

SDR behöver bli mer tydliga och SDR ska jobba mer mot föreningar som har större behov av hjälp (och stöd). Hur kommer framtiden se ut för mindre städer som har det extra jobbigt, i jämförelse med större föreningar med mer resurser och fler medlemmar?

Dagens föreningssupport har inte en stark funktion.

Yrkande:

Norrbottens Dövas Teckenspråksförening föreslår att kongressen beslutar:

- att arbeta fram en plan för att skapa en bättre support.
- att SDR ska ha en viss tjänst inom förbundet som bär frågan om stöd till föreningar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Kongressen 2017 beslutade om att bilda föreningssupporten så arbetsgruppen är fortfarande relativt ny. För närvarande arbetar föreningssupporten efter en uppdragsram fastställd av förbundsstyrelsen som innebär att de ska:

- utveckla verktyg i form av exempelvis mallar
- erbjuda support till föreningar och medlemmar
- utbilda och informera om medlemsystemet
- ta del av föreningarnas mående
- uppnå en regionindelning genom att utveckla samarbete mellan organisationerna.

Det befintliga uppdraget behöver följas upp och utvärderas där vi gärna emotser alla föreningarnas synpunkter och förslag till utvecklingsområden.

Ett uppdrag som föreningssupporten arbetar med är den regionala indelningen som kongressen beslutade om 2017, som ett av flera resultat efter Nya vindar. Förbundsstyrelsen är övertygad om att detta förslag skulle gynna mindre föreningar, särskilt i glesbygden. Vi har dock inte ännu uppnått det resultat vi föreställde oss 2017 men arbetet pågår och frågan är fortfarande aktuell.

Förbundet arrangerade ett digitalt föreningsforum (i november 2020) med enbart fokus på föreningsupporten och diskussioner om regionindelningen. Vi presenterade då hur en regionindelning med fem enheter kan komma att se ut; SDR Norr, SDR Mellersta, SDR Öst, SDR Väst och SDR Syd. Förhoppningen är att det ska finnas en anställd vid varje enhet som jobbar nära föreningarna. Inför förverkligandet av regionindelningen behövs tydliga målsättningar och fördelning av ansvar, finansiering och det praktiska arbetet. Däribland finns tankar om strategier, utveckling och informationsinsatser samt skapande av mötesplatser som tillgodoser alla medlemmars behov och önskemål, däribland de äldre. För att förverkliga den nya organisationsstrukturen med regionindelningen behöver både förbundet och föreningarna mer tid.

SDR:s föreningsupport har en handläggare som även fungerar som föreningskonsulent och är tillgänglig för att stödja alla föreningar i deras arbete. Hen kan också vägleda föreningsaktiva till andra kompetenser inom förbundet eller förbundsstyrelsen, vid behov.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att motionen anses besvarad.

32. Utöka föreningsupportens uppdrag

Organisation bakom motionen: Dövas Förening i Örebro län

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

God hälsa och välbefinnande & Stark dövrörelse

Motivering:

Sveriges Dövas Riksförbund har en föreningsupport vars uppdrag är att stötta föreningar genom besök, support och framtagande av olika verktyg.

Föreningsupporten har idag fem personer som ansvarar för detta vars ordförande och en anställd är med. DFÖ har en stark oro över många dövföreningar i Sverige och deras välmående som förening. Det skiftar väldigt mycket från en förening till en annan.

Intresset för föreningsliv har minskat drastiskt och det är svårare att få folk att sitta i styrelsen. Många döva ser inte kopplingen mellan minskat antal medlemmar och en "svagare" SDR då det kan medföra att SDR får bland annat mindre resurser som exempelvis statsbidrag.

DFÖ tror på föreningsupporten som har en viktig roll i att stärka dövrörelsen.

Yrkande:

Dövas Förening i Örebro län föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund skall arbeta för att föreningsupportens uppdrag ska utökas och synliggöras för dövföreningarna.
- att föreningsupporten skall vara en uppsökande verksamhet och arbeta aktivt med att supportera sina lokalföreningar och inte endast vid behov.
- att föreningsupporten driver en ny regional fördelning (från Nya Vindar).
- att representanter från föreningsupporten skall alltid vara med på föreningsforum och ha egen punkt.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Kongressen 2017 beslutade att bilda föreningssupporten så arbetsgruppen är fortfarande relativt ny. För närvarande arbetar föreningssupporten efter en uppdragsram fastställd av förbundsstyrelsen som innebär att de ska:

- utveckla verktyg i form av exempelvis mallar
- erbjuda support till föreningar och medlemmar
- utbilda och informera om medlemsystemet
- ta del av föreningarnas mående
- uppnå en regionindelning genom att utveckla samarbete mellan organisationerna.

Förbundsstyrelsen anser att det inte är aktuellt att utöka föreningssupportens uppdrag utan att det befintliga uppdraget behöver följas upp och utvärderas först. Vi noterar dock att vi behöver utveckla och synliggöra information om det arbete föreningssupporten bedriver.

Föreningar har tagit kontakt med och fått hjälp av SDR:s föreningssupport. Supporten har genomfört flera besök hos föreningar för att stödja dem i deras olika processer och upprätthåller en kontinuerlig kontakt med dem. Precis som förbundsstyrelsen angett ovan så ska supportens arbete utvecklas och därför noterar vi önskemålet om att kontakten mellan föreningssupporten och organisationerna ska bli bättre.

Motionärens oro om minskade statsbidrag till SDR och minskat föreningsintresse delas av förbundsstyrelsen. Förbundets statsbidrag baseras på tre delar; ett grundläggande anslag, antal organisationer och medlemsantal. Detta innebär att inte enbart medlemsantalet påverkar statsbidragets nivå utan också antalet organisationer. Därför är det viktigt att vi ser allas gemensamma ansvar att tillvarata engagemang och skapa stabilitet hos våra regionala och lokala organisationer.

Förbundet har också i samarbete med andra organisationer och Västanviks folkhögskola erbjudit kurser; Dövstudier, Engagera dig och Turkos fokus i styrelsearbete. Dessa syftade till att inspirera till engagemang i frågor om mänskliga rättigheter, uppmuntra till deltagande i föreningslivet och erbjuda verktyg till ideellt styrelsearbete. Vår uppskattning är att kurserna har haft över 350 deltagare.

Föreningssupporten har deltagit vid förbundsmötena 2018 och 2019 för att vara tillgängliga för föreningar som önskar samtal och rådgivning. Dessutom har förbundet arrangerat ett digitalt föreningsforum (i november 2020) med enbart fokus på föreningssupporten och diskussioner om regionindelningen. Arbetet för en regionindelning bedrivs av föreningssupporten, enligt uppdrag och arbetet fortlöper. Frågan lyfts också i motion 31 Mötesplats.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

33. Kontaktpersoner till lokalföreningarna

Organisation bakom motionen: Dövas Förening i Örebro län

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

DFÖ har den uppfattningen att tidigare har SDR:s styrelse utsett kontaktpersoner för dövföreningar. Idag är styrelsens uppdrag fördelat på ansvarsområden vilket är tydligt och bra men vi saknar dock att varje lokalförening har en kontaktperson.

Vi önskar ha en kontaktperson för att skapa en nära kontakt till SDR, men vill förtydliga att kontaktperson-funktionen skall ej ersätta föreningssupportens uppdrag.

Vi tror att en kontaktperson kan skapa närkontakt till SDR genom att berätta om sitt styrelsearbete hos SDR, vad som är aktuellt nu, bolla tankar med sina lokalföreningar och slutligen skapa en vi-känsla med sina lokalföreningar.

Det innebär att SDR syns mer i olika sammanhang hos sina lokalföreningar och även att SDR:s styrelse får fortlöpande information om lokalföreningarnas välmående.

Yrkande:

Dövas Förening i Örebro län föreslår att kongressen beslutar:

- att SDR:s styrelse utser kontaktpersoner till sina lokalföreningar.
- att kontaktpersonens uppdrag skall vara att odla kontakt med sina lokalföreningar, berätta om SDR:s arbete och skapa en vi-känsla med sina lokalföreningar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Idag kan alla lokala och regionala organisationer kontakta SDR:s kansli, föreningskonsulent eller föreningssupport. Det kan handla om bland annat medlemshantering, efterfrågad information eller om organisationen behöver stöd i någon situation.

Förbundsordförande har tillsammans med föreningskonsulenten genomfört digitalt "julfika" med 25 olika organisationer i december 2020. Vi uppfattar att detta var ett mycket uppskattat inslag och att den formen av kontakt önskas att utvecklas.

Förbundsstyrelsen tycker att förslaget om kontaktpersoner är bra och föreslår att förbundet inleder detta arbete i och med den nya styrelsen direkt efter kongressen. Dock inkluderar förbundet också de regionala organisationerna, så att även de får kontaktpersoner. Vi kommer även att klargöra kontaktpersonens roll och uppdrag gentemot våra lokala och regionala organisationer.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att bifalla första att-satsen.

Att andra att-satsen anses besvarad.

34. En mer tillgänglig och rättvis medlemshantering

Organisation bakom motionen: Malmö Dövas Förening "Svenske"

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Annat

Motivering:

Den nya medlemshanteringen hos SDR har under de senaste åren medfört stora problem och har samtidigt lett till ett stort medlemstapp. Utöver detta så har det nya systemet medfört stora omotiverade merkostnader för SDR. SDR:s medlemshantering bör utvecklas och bli mer tillgänglig och rättvis.

1. Förslag på utveckling

- En enhetlig medlemsavgift för alla – för en praktiskt och mer enkel totallösning.
- Erbjud fler inbetalningsalternativ. Alla har inte tillgång till Bank-ID och det behöver ges fler alternativ som t ex bankgiro med inbetalningsavi.
- Erbjud ett förslag på månadsinbetalning via autogiro som kan avbrytas när medlemskapet upphör.

2. Medlemsavgiften ska gälla ett år.

Erbjud möjligheten att betala in medlemsavgiften när som helst under året. Det ska kunna betalas in när som helst under året och medlemskapet ska då gälla i ett helt år. Det är bland annat svårt att få nya medlemmar när de inom några månader måste betala medlemsavgift på nytt. För att kontrollera antalet medlemmar stämmer SDR av i december hur många medlemmar de har. Konkret: Medlemsavgiften betalas in till exempel 1 maj 2021 och gäller till 30 april 2022. Innan dess får man ett brev om fortsatt medlemskap från och med 1 maj 2022.

3. SDP-avgiften

Idag betalar samtliga som är 65 år och äldre automatiskt 50 kr i medlemsavgift till SDP (Sveriges Dövas Pensionärsförbund – ett självständigt förbund) genom SDR:s medlemshantering. Denna medlemsavgift är inte frivillig. Det framgår otydligt att man kan avstå från medlemskap i SDP så att dövföreningen därmed får behålla SDP-avgiften på 50 kr. Det finns dövföreningar som inte har en pensionärsförening och då ska en närliggande dövförening med pensionärsförening räkna med att ta emot äldre (65+) SDR-medlemmar. Årsavgiften (50 kr) till SDP betalas då automatiskt från den dövförening som den äldre (65+) är medlem hos. Det känns inte rätt. Det är inte logiskt.

Ett exempel är att en närliggande dövförening med pensionärsförening i en annan kommun inte kan arbeta för äldre döva i en kommun där de inte bor i (beroende på hur stadgar är formulerade) och inte heller kan få kommunala bidrag för.

Yttrande från distriktsorganisation:

Skånes Dövas Distriktsförbund håller med motionären att förbundsstyrelsen skall verka för en medlemshantering som underlättar framförallt för individen som är medlem, samt för lokalföreningarna. SDDF konstaterar att medlemshanteringen för närvarande tar mycket tid hos lokalföreningarna, och lösningar behövs, varför SDDF bifaller motionen.

Yrkande:

Malmö Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ser över medlemshanteringen så att den blir mer enkel, tillgänglig och rättvis enligt ovan lämnade förslag.
- att medlemsavgiften ska gälla ett år från och med den dag man betalat in den.
- att Sveriges Dövas Riksförbund löser SDP-medlemskapet så att den blir frivillig.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Målet om en mer tillgänglig och rättvis medlemshantering delas av både förbundsstyrelsen och motionären. Det är dock processen till det nya medlemsystemet som har tagit mycket tid och kraft av alla som är inblandade. Det nya medlemsystemet fungerar. Både gamla och nya medlemmar kan logga in och betala sin medlemsavgift via olika betalningssätt. Förbundet fortsätter dock med vår rekommendation för en enhetlig medlemsavgift för alla. Anledningen till rekommendationen är att vi strävar efter att ytterligare underlätta och minska administrationen kring medlemshanteringen.

Möjligheten för medlemmar utan mobilt Bank-ID att utföra medlemsärenden och få pappersfaktura finns kvar, men då genom personlig service på förbundskansliet. Skälet till att vi använder Bank-ID är för att skydda medlemmarnas integritet enligt dataskyddsförordningen GDPR.

Hanteringen med en särskild medlemsavgift på 50 kr till SDP regleras i avtal mellan SDP och SDR. I avtalet åtar SDR sig att sköta administration så att alla äldre som är över 65 år som valt att kvarstå som medlem i en pensionärsförening även blir medlem i SDP. Det gäller oavsett om medlemskapet avser den pensionärsförening som är närmast eller på en annan ort. Medlemmar kan och måste tydligt meddela att de inte vill ha medlemskap i SDP eller någon pensionärsförening, om så är fallet. Detta kan meddelas via medlemsystemet eller genom direktkontakt med SDR. Då kan dövföreningen behålla den särskilda medlemsavgiften.

Medlemskapet hos SDP och pensionärsföreningen är fortfarande frivillig. Vi hänvisar till att kongressbeslutet 2017 om medlemsavgifter fortfarande gäller. Om det är något oklart eller inte är logiskt får motionären vända sig till SDP som äger denna fråga.

Motionären önskar också möjligheten att kunna betala in medlemsavgiften när som helst under året och att medlemskapet då ska gälla från den dagen och ett år framöver. Vi ser att det kan vara ett sätt att minska den höga belastningen, både hos förbundet och lokalföreningarna, under perioden januari till mars och inför föreningarnas årsmöten. Förbundsstyrelsen är positiv till detta och föreslår att förbundet tillsammans med dövföreningar gör en utvecklingsplan för att uppnå detta under mandatperioden 2021-2025.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att första och tredje att-satsen anses besvarad.

Att bifalla andra att-satsen under förutsättning att en gemensam utvecklingsplan tas fram genom ett samarbete mellan dövföreningarna och förbundet.

35. Förändrat uppdrag för Dövas Tidning

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening
Organisationens förslag på område till handlingsprogram:
Stark dövrörelse

Motivering:

Dövas Tidning (DT) har en stor och viktig roll i dövrörelsen som Sveriges enda nationella tidning om dövfrågor. Enligt policyn för Dövas Tidning är Dövas Tidning en medlemstidning som både publiceras i tryckt version och på webb. Dövas Tidning ägs och utges av Sveriges Dövas Riksförbund. I uppdragen framgår det att Dövas Tidning ska:

- att journalistiskt bevaka frågor av särskilt intresse, såväl nationellt som internationellt, för vår [SDR:s] målgrupp.
- att utgöra ett forum för intressepolitisk diskussion där olika perspektiv lyfts fram.
- att sprida relevant kunskap om det DT bevakar till omvärlden.

Det framgår även under grundläggande principer att:

- tidningens journalistiska arbete ska vara självständigt.
- tidningen ska i så stor utsträckning som möjligt ges tillgång till information från förbundet.

Vi anser att det inte alltid speglas i tidningen idag. Det framgår inte tydligt att det är Sveriges Dövas Riksförbund som faktiskt äger tidningen. Sveriges Dövas Riksförbund tar inte varje tillfälle i akt och använder medlemstidningen till att upplysa förbundets arbete på olika håll, sammanfatta olika representationer som Sveriges Dövas Riksförbund deltar på. Idag har förbundet några par egna sidor när det egentligen bör integreras i själva tidningen för att ge tydligare signaler om förbundets vision och arbete. En medlemstidning kan inte agera helt och hållet självständigt, utan ska alltid vara på förbundets sida.

Det är också viktigt att Dövas Tidning täcker hela Sveriges Dövas Riksförbunds målgrupper och riktar sig till döva och teckenspråkiga i hela landet, både storstäder och glesbygd, representanter i olika föreningar såsom gräsrotter, äldre som ung. Dövas Tidning behöver även redan nu skapa strategier i hur Dövas Tidning möter den digitala framtiden med dess förutsättningar.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund förtydligar, både i policy och i praktiken, Dövas Tidnings roll som medlemstidning.
- att Dövas Tidning redan nu ställer om för att möta den digitala framtiden och dess utmaningar och fördelar.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förslaget att SDR:s sidor, Förbundsnytt, blir en integrerad del i Dövas Tidnings journalistiska innehåll och att tidningen alltid ska stå på förbundets sida avvisas. Det är viktigt att läsarna ska kunna skilja på journalistik och information. Här handlar det om trovärdighet och tydlighet. Dövas Tidning (DT) ser, och ska fortsättningsvis se, läsarna som sin främsta målgrupp. Information om SDR:s arbete återfinns inte bara i DT utan också i andra kanaler som förbundets webbplats och facebook-sida. Vår uppfattning är att det är allmänt känt att DT är en medlemstidning som ägs och utges av SDR (sedan 1940).

I varje nummer av papperstidningen och på webben, dovastidning.se, lyfter DT nyhetsjournalistiska perspektiv, också från SDR:s intressepolitiska områden. SDR ger kommentarer i många artiklar och bidrar med nyhetstips till DT. Tidningen besöker också en dövförening inför varje nummer av papperstidningen inom ramen för serien *Landet runt* (inledd 2016). Vi är eniga om att DT ska fortsätta att spegla hela landet och den svenska dövrörelsen, detta i kombination med internationella utblickar.

När det gäller strategier för hur DT ska möta den digitala framtiden, är vi eniga. En spännande utveckling som vi välkomnar, inte minst då vi också kan producera journalistik på svenskt teckenspråk. Vi har tagit fram strategier och mål för omgjorda dovastidning.se vad gäller besökssiffror och försäljning av digitala annonser. Vidare har vi förra året dragit ner på papperstidningens utgivning från sex nummer till fem. Papperstidningen är fortsatt viktig inom överskådlig framtid och vi arbetar för att medlemmarna ska kunna välja mellan tryckt version och e-tidning.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå första att-satsen.

Att anse andra att-satsen besvarad.

36. Utveckla SDR:s kommunikation och grafisk profil

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

En tydlig och enhetlig grafisk profil håller ihop en organisation visuellt och ger organisationen en tydlig identitet, vilket underlättar spridningen av organisationens vision och mål. Det ger även möjlighet till att knyta an flera parter.

Idag är Sveriges Dövas Riksförbunds grafiska identitet otydlig då det inte speglas på ett enhetligt sätt, på bland annat handbok, hemsidan, videor och sociala medier. Sveriges Dövas Riksförbunds kommunikation kan därför framstå som oorganiserat då det inte räcker med enbart logo som förenar organisationen. Därför anser vi att Sveriges Dövas Riksförbunds grafiska profil behöver ses över för en starkare profil som känns igen.

För att fånga och främja uppmärksamhet behövs strategi på hur förbundet uttrycker sig. En digital strategi skulle underlätta för medarbetare och förtroendevalda på Sveriges Dövas Riksförbund att lättare och snabbare nå olika målgrupper. Som ett riksförbund är det viktigt att följa med i moderniseringen och att snabbt fånga upp aktuella frågor samt att vara transparent i kommunikationen.

Dagens logo har hängt med länge och är inte så enkel att arbeta med i marknadsföringen. Stockholms Dövas Förening vill uppmärksamma på att stadgarna inte kräver kongressbeslut för en ändring av förbundets logo.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund moderniserar sin grafiska identitet som återspeglas enhetligt i förbundets samtliga tryckta och digitala material.
- att ge förbundsstyrelsen friheten att framta en ny logo för Sveriges Dövas Riksförbund ifall det skulle bli aktuellt.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska utveckla en digital strategi för hur de når olika målgrupper.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Första att-satsen om grafisk identitet i tryckt och digitalt material:

Vi instämmer helt med motionären om vikten av att ha en sammanhållen och tydlig grafisk profil. Under de senaste en-två åren har förbundet dock producerat och publicerat olika material som förbinds genom bland annat en tilläggsprofil som utgår från våra arbetsområden i handlingsprogrammet. Under 2020 och 2021 har förbundet uppdaterat sin grafiska profil och tydliggjort användningen av bland annat typsnitt, färgval och även tagit fram flera varianter av vår befintliga logotyp. Detta kommer att framträdas mer tydligt framöver när vi producerar nytt material och vårt tidigare material fasas ut. Förbundsstyrelsen föreslår därför att denna att-sats anses besvarad.

Andra att-satsen om ny logotyp:

Motionären lyfter en principiell fråga som vi välkomnar att diskutera mer utförligt – nämligen var frågan om en eventuell ny logotype ska behandlas och beslutas. Förbundet anser att frågan om förbundets namn och logotype är nära anknuten till varandra och ett eventuellt nytt namn även bör innefatta en ny logotype. I enlighet med förbundsstyrelsens förslag i yttrandet till motion 25 *Namnbyte hos SDR* föreslår förbundet att förbundets namn och logotype bör vara frågor för styrelsen att behandla och besluta om.

Frågan har tagits upp på följande kongresser:

- SDR:s kongress 1999 beslutade att frågan om ny logotype för förbundet ska beslutas av kongressen. Frågan väcktes genom motion 63 *Ta fram ny SDR logo, låt kongressen besluta* och resulterade i följande beslut:

att byte av logo i framtiden skall beslutas av kongressen.

- Under kongressen 2017 behandlades en proposition om en ny logotype. Förarbetet skedde inom ramarna för Nya vindar under 2013 till 2017. Mellan juni och november 2016 remitterade förbundet förslag till en ny logotyp, så att alla våra regionala och lokala organisationer gavs möjligheten att tycka till om fyra olika förslag. Inför kongressen hade detta bearbetats till ett slutligt förslag i form av en proposition som kongressen beslutade att avslå.

Eftersom frågan om en ny logotype har behandlats relativt nyligen (kongressen 2017) har vi den uppfattningen att det idag inte är aktuellt att byta logotype.

Tredje att-satsen om digital strategi:

Förbundet kan med hålla om att SDR kan utveckla den digitala strategin hur vi når olika målgrupper i det löpande informations- och kommunikationsarbetet. SDR har flera målgrupper som behöver nås på varierande sätt och genom olika kanaler. Vi anser dock inte att metoderna för arbetet eller strategins innehåll är en fråga för kongressen att behandla, eftersom utvecklingen går väldigt fort och vi behöver friheten att snabbt och löpande kunna ändra strategier. Ett steg i denna riktning att utveckla förbundets digitala närvaro är också lanseringen av förbundets nya webbplatser, däribland också för förbundets insamlingsverksamhet och försäljning via webbshop. Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen anser den här att-satsen besvarad.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att i likhet med beslutet för motion 25 *Namnbyte hos SDR* annullera kongressens beslut 1999 om att enbart kongressen kan besluta om byte av logotype samt att förbundsstyrelsen, utöver förbundets logotype, även behandlar och tar beslut om eventuellt namnbyte för förbundet.

Att i övrigt anse motionen besvarad.

37. Återuppliv FC eller liknande

Organisation bakom motionen: Y-läns Dövas Förbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Y-läns Dövas Förbund lämnar härmed den här motionen angående återupplivning av First Class, FC, eller liknande. Våra medlemmar saknar detta då det var ett perfekt sätt att få en överblick på ett och samma ställe. Detta lades ned då ett annat alternativ kom upp, alltså intranätverk, men tyvärr lades detta också ner efter en kort tid då det inte fungerade tillfredställande.

Nu måste vi besöka respektive hemsida för att få information från olika håll. Visserligen har vi olika sociala medier såsom Facebook, Instagram och så vidare men där måste man även söka sig fram. I FC eller liknande får man tillgång till alla nyheter, information från olika organisationer, föreningar, privatpersoner på ett och samma ställe. På det viset får alla tillgång till olika information vilket ej är fallet nu, då det har uppdagats att viss information inte kommer fram till en del medlemmar.

Vi jobbar ju för tillgänglighet och då måste det ske på ett smidigt sätt.

Yrkande:

Y-läns Dövas Förbund föreslår att kongressen beslutar:

- att godkänna motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen anser att förbundet i första hand ska utveckla en plattform för förbundets och föreningarnas gemensamma frågor, genom ett intranät på Office 365. Här ska föreningsaktiva tillsammans med SDR kunna fördjupa samarbetet och utbytet av exempelvis information, material och verktyg för föreningarnas arbete. Vi har och kommer fortsätta att titta på olika förutsättningar till ett medlemsforum för förbundets medlemmar.

SDR åtar inte oss att samordna eller ansvara för en gemensam plattform eller ett forum som inkluderar andra organisationer. Det är upp till varje organisation att ansvara för sina respektive medlemsforum.

SDR och Dövas Tidning kommer att lansera omgjorda webbplatser, med bland annat nya kalenderfunktioner. Där kommer föreningar och organisationer ha möjlighet att synas och informera om sin verksamhet.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad kring utvecklingen av ett medlemsforum.

Att avslå motionen i delen om ett gemensamt intranät med andra organisationer.

38: SDR:s arbete ska synas bättre i sociala medier

Organisation bakom motionen: Malmö Dövas Förening "Svenske"

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Malmö Dövas Förening och dess medlemmar använder dagligen sociala medier och följer däribland SDR. Föreningens medlemmar har lyft att det är oroande att det är andra aktörer som syns mer i det arbete som egentligen borde ligga på SDR:s bord men SDR representerar inte dessa fall som uppmärksammats i sociala medier.

SDR har på sistone utvecklat sitt arbete med att använda sociala medier men Malmö Dövas Förening ser att det fortfarande finns brister. Det intressepolitiska arbetet, påverkansarbetet, behöver synliggöras mer. Det är oroande att det finns flera fall där SDR inte syns alls (inte heller SDUF som SDR har ett samarbete med).

Det som syns idag är främst reklam för SDR:s material eller andra organisationers evenemang där teckenspråk är inkluderat. Malmö Dövas Förening saknar det aktiva arbetet som har synt främst under starten av Coronapandemin där SDR tydligt och klart röt ifrån och krävde samhällsviktig information på teckenspråk och rapporterar löpande efter möten med olika ansvariga aktörer. Resultatet kan hela Sverige idag se då information kring COVID-19 finns på teckenspråk på många håll. Det har även underlättat Malmö Dövas Förenings lokala kamp att få Malmö Stad att inkludera teckenspråk i presskonferenser, även Skåne Dövas Distriktsförbunds krav om information på teckenspråk från Region Skåne med stöd av medlemmar i Malmö Dövas Förening. Det har varit framgångsrikt tack vare SDR:s krafttag som tydligt syns i sociala medier. Samhället idag är enormt beroende av sociala medier och SDR kan fortsätta utnyttja det som ett verktyg.

Malmö Dövas Förening finner det oroande att andra aktörer synliggör privatpersoner i sociala medier där döva personer eller anhöriga till döva får möjlighet att berätta om sina hinder och synliggöra problem som finns i samhället och SDR syns inte alls i dessa sammanhang.

Malmö Dövas Förening undrar varför SDR inte alls syns i dessa fall?

Ett viktigt exempel är alla dessa hinder för döva barns rätt till teckenspråk och döva barns rätt att gå på förskolan Klöverängen i Örebro vilket inte har synliggjorts via SDR:s sociala medier. Påverkansarbete på lokal nivå med stöd av ett nationellt riksförbund kan förändra hela Sverige genom att ha lyckats förändra på lokal nivå. Klöverängen har varit på tapeten i sociala medier i flera omgångar och i flera år av andra aktörer och privatpersoner, men SDR syns inte tillräckligt eller om alls. Inte heller på hemsidan nämns något om Klöverängen.

Ett annat exempel är Richard Sahlins fall, där det var flera medlemmar som inte visste att SDR drev vidare och stöttade honom till att vinna mot FN. Det är ett stort och viktigt arbete som visar vad SDR har för kapacitet. Det är synd att det inte har synliggjorts i sociala medier och hållit SDR:s medlemmar uppdaterade via sociala medier, löpande under processen som varit. Det kan vara lärorikt även för lokala dövföreningar att se hur påverkansarbetet ser ut samt kan inspirera föreningar och medlemmar till att verkligen påverka och förändra. Det här exemplet syns inte heller på hemsidan mer än "början" och sen själva segern att FN gav Richard rätt, med hjälp av SDR:s uppbackning.

Malmö Dövas Förening ser en risk att SDR förlorar medlemmar på grund av att medlemmar kanske inte känner sig sedda och därför byter medlemsorganisation där de har större tillit att bli sedda som enskilda personer, att de får den hjälp och uppbackning om de stöter på hinder i samhället som de själva inte lyckas lösa. Malmö Dövas Förening anser av den anledningen att SDR behöver bli bättre på att fånga upp döva enskilda fall, oavsett om det är SDR-medlemmar eller inte, och även lyfta upp dem i sociala medier. Genom att fånga upp enskilda fall får SDR även möjlighet att se strukturella problem som SDR sen kan arbeta med och därigenom förändra. Ett medlemstapp på grund av detta ser Malmö Dövas Förening allvarligt på. Genom att hjälpa döva individer oavsett medlemskap ökar SDR tilliten hos enskilda personer och får sannolikt fler medlemmar på sikt då det lönar sig.

SDR bör exempelvis kunna samarbeta med lokala dövföreningar när det dyker upp fall på lokal nivå. Den lokala föreningen synliggör då ett problem som uppstått på lokal nivå och vidare kan SDR synliggöra det och visa att SDR backar upp det lokala fallet. Genom att SDR synliggör fler enskilda lokala fall blir SDR en starkare dövorganisation som verkligen synliggör hinder som döva stöter på i livet oavsett placering i Sverige. SDR SKA verka för en stark dövrörelse och den bör synliggöras i sociala medier, oavsett om det är på lokal eller nationell nivå. Flera enskilda liknande fall som syns i sociala medier kan i slutändan ses som ett nationellt hinder som måste bort från samhället.

Yttrande från distriktsorganisation:

Skånes Dövas Distriktsförbund ser att det finns behov av förbundsstyrelsen att synliggöra sitt arbete och lyfta påverkansarbetet på olika nivåer. Historiskt sett har SDR varit behjälplig på lokal nivå, när behov förelagts, likväl när enskilda döva haft behov av stöd. Däremot har arbetet som förbundsstyrelsen gör blivit mer tillgängligt på sociala medier jämfört med tidigare mandatperioder, men mer kan göras. Därmed bifaller distriktsförbundet motionen.

Yrkande:

Malmö Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund måste bättra på sitt användande i sociala medier samt öka sitt inflytande på sociala medier för att nå fler personer och därmed stärka sin position som Sveriges ledande förbund för döva.
- att Sverige Dövas Riksförbund synliggör fler fall, både enskilda fall som samhällsproblem på sina sociala medier och tydliggör sitt påverkansarbete och intressepolitiska arbete.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Malmö Dövas Förening uttrycker sin oro över att andra aktörer syns i sammanhang och ” vid frågor som borde ligga på SDR:s bord men SDR representerar inte dessa fall som uppmärksammas i sociala medier”. Det är fritt fram för andra aktörer att arbeta på sitt sätt. SDR har utvecklat sitt användande av sociala medier mycket på kort tid men förbundsstyrelsen uppfattar ändå ett önskemål att förbundet ska göra ännu mer. Sociala medier är en av flera informationskanaler som kan skapa de effekter och den synlighet som efterfrågas. Förbundets webbsidor och Dövas Tidning är också andra kanaler som tillsammans med sociala medier skapar effektivitet i vårt lobbyarbete – det ena utesluter inte det andra utan de kompletterar varandra. Arbetet kan dock fortsätta utvecklas och implementeras i vår verksamhet.

Förbundet gör bedömningar fall till fall vad som ska synliggöras i våra nationella kanaler. Som grund till våra bedömningar är om frågan har koppling till någon av våra fokusområden eller till vårt handlingsprogram. Vi tittar på om frågan är av nationell eller lokal karaktär. Också om vi tror att ett synliggörande av fallet har en sådan genomslagskraft att den gynnar vårt arbete på en nationell och strukturell nivå, och därmed döva som grupp och inte enbart en individ.

I flera frågor och enskilda fall har SDR gett stöd i ”det osynliga” och det framgår inte alltid i den information som synliggörs i olika sammanhang. Vårt stöd kan ha bestått av dialoger och stöd till den närmaste föreningen, eller att vi delat med oss referenser till olika lagstiftningar och konventioner för att stärka individens rättigheter i olika situationer. I resonemanget om förbundets strategiska och intressepolitiska arbete, måluppfyllelser och kommunikation kring detta för att stärka de regionala och lokala organisationerna har flera steg redan tagits i denna riktning. Förbundet har utvecklat ett arbete för att ge våra regionala och lokala organisationer inspiration, verktyg och strategier. Vi har bland annat producerat ”Påverkansarbete för dövrörelsen – 34 tips”, SDR studio och ett antal policys inom olika frågor.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att kongressen anser motionen besvarad.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse motionen besvarad.

39. SDR:s styrelse

Organisation bakom motionen: Vätterbygdens Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Annat

Motivering:

Vätterbygdens Dövas Förening upplever att det är fel när personer sagt ja till rollen som styrelsemedlem och sedan hoppar av från styrelsen. De SKALL stanna kvar i styrelsen hela mandatperioden. Några slutar i styrelsen på grund av nytt jobb eller av personliga skäl och det är ok! Men att hoppa av från styrelsen. Nej!

Yttrande från distriktsorganisation:

Jönköping Läns Dövas Teckenspråksförbund tycker att VDF:s förslag är jättebra. Det är bra att personer i SDR:s styrelse ska sitta kvar hela mandatperioden och att föreningarna i Sverige vet det. Om de hoppar av från styrelsen så blir det mer förvirrat.

Yrkande:

Vätterbygdens Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att styrelsemedlemmar ska stanna i styrelsen hela mandatperioden för att minimera risken för att SDR tappar förtroende.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionären upplever att det har varit många som lämnat förbundsstyrelsen de senaste åren.

Förbundsstyrelsen håller med om att det bör undvikas att styrelsemedlemmar lämnar sin plats i styrelsen under mandatperioden. Förhoppningen är naturligtvis att en styrelsemedlem som blir vald ska sitta hela mandatperioden ut. Dock vet vi att det kan hända saker under livets gång som kan resultera i att styrelsemedlemmar beslutar att lämna sina styrelseuppdrag, vilket förbundet inte kan påverka eller styra över.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

40. Stadgeändringar

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Stockholms Dövas Förening anser att det behövs en del ändringar och eventuella tillägg i förbundets stadgar.

Gällande kongressperiod så anser vi att dagens samhälle utvecklas snabbt och viktiga arbetsområden förändras genom samhällsförändringar. Det är idag komplicerat att hitta kandidaterna till förbundsstyrelsen då majoriteten anser att det är en lång period på fyra år. Vi anser att arbetsperioden för motioner och nomineringslistor bör särskiljas så att det underlättar för både föreningarna och förbundet samt dess valberedning. Förbundsstyrelsen ska vara medlemmar hos förbundet.

Främsta syftet med ändringarna och tilläggen är att utveckla förbundets arbete och möjligheten till bättre inflytande på förbundet från föreningarna. Sveriges Dövas Riksförbund ska även se till att dessa ändringar även görs i förbundets normalstadgar.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att i 6.1 göra en ändring:

Nuvarande lydelse:

Ordinarie kongress hålls vart fjärde år före 30 juni, på tid och plats som bestäms av förbundsstyrelsen.

Förslagen lydelse:

Ordinarie kongress hålls vart tredje år före 30 juni, på tid och plats som bestäms av förbundsstyrelsen.

- att i § 6.4 göra ändring:

Nuvarande lydelse:

Ombud ska få kongresshandlingarna senast en månad före ordinarie kongress. Förbundsstyrelsens propositioner och motioner med förbundsstyrelsens yttrande ska sändas till distriktsorganisationer senast tre månader före kongressen.

Förslagen lydelse:

Ombud ska få kongresshandlingarna senast en månad före ordinarie kongress. Förbundsstyrelsens propositioner och motioner med förbundsstyrelsens yttrande och valberedningens färdigställda nomineringslista ska sändas till distriktsorganisationer senast tre månader före kongressen.

- att i § 8.1 göra ett tillägg:

Nuvarande lydelse:

Kongressen väljer en förbundsstyrelse, som består av förbundsordförande, vice förbundsordförande och fem eller sju ledamöter.

Förslagen lydelse:

Kongressen väljer en förbundsstyrelse, som består av förbundsordförande, vice förbundsordförande och fem eller sju ledamöter. Samtliga ska vara medlemmar hos förbundet.

- att i § 9.1 göra ett tillägg:

Nuvarande lydelse:

Valberedningen består av tre ledamöter varav en är ordförande samt två ersättare i prioriterad ordning.

Förslagen lydelse:

Valberedningen består av tre ledamöter varav en är ordförande samt två ersättare i prioriterad ordning. Samtliga ska vara medlemmar hos förbundet.

- att i § 9.3 göra en ändring:

Nuvarande lydelse:

Kongressen ska vid val av kongressutskott på punkt 5 d enligt § 6.1 välja ett valberedningsutskott bestående av ett lämpligt antal kongressombud. Utskottet ska under kongressen aktivt arbeta fram förslag på ny valberedning att föreslå för kongressen vid val av valberedning.

Förslagen lydelse:

Kongressen ska vid val av kongressutskott välja ett valberedningsutskott bestående av ett lämpligt antal kongressombud. Utskottet ska under kongressen aktivt arbeta fram förslag på ny valberedning att föreslå för kongressen vid val av valberedning.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen anser att kongressen bör hållas vart fjärde år för att kunna bedriva ett bra och gediget arbete. Vid kongressen 2002 i Örebro beslutades det att kongresserna från 2005 och framåt ska hållas vart fjärde år.

Motionären lyfter också ett förslag om att valberedningens nomineringslista ska presenteras tre månader före kongressen, det vill säga samtidigt som motioner och propositioner. Förbundsstyrelsen vill att de lokala och regionala organisationerna dock ska ha gott om tid för att möjliggöra förankring och diskussioner med sina medlemmar om valberedningens förslag. Därför föreslår förbundsstyrelsen avslag på ändring i §6.4 gällande valberedningens nomineringslista.

Förbundsstyrelsen håller med om att alla i förbundsstyrelsen och valberedningen ska vara medlemmar hos förbundet.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå första att-satsen om ändring i §6.1.
Att avslå andra att-satsen om ändring i §6.4.
Att bifalla tredje att-satsen om ändring i §8.1.
Att bifalla fjärde att-satsen om ändring i §9.1.
Att bifalla femte att-satsen om ändring i §9.3.

41. Mandatperiod

Organisation bakom motionen: Vätterbygdens Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Annat

Motivering:

Vätterbygdens Dövas Förening tycker att en mandatperiod på fyra år är för lång tid och vill att det minskas till en treårig mandatperiod. Då kanske styrelsemedlemmar stannar hela mandatperioden om den är på tre år. Se även motion nr 39 *SDR:s styrelse*.

Yttrande från distriktsorganisation:

Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråksförbund tycker att det är för lång tid för styrelsemedlemmar att sitta i styrelsen under fyra år. Kanske bättre och en mer lagom lång tid med tre år.

Yrkande:

Vätterbygdens Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att korta SDR:s mandatperiod från fyra år till tre år.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen anser att en mandatperiod på fyra år är mer rimlig för att få goda förutsättningar att bedriva ett så bra och gediget styrelsearbete som möjligt.

Det tar tid att komma in ett styrelsearbete och lära känna organisationen som driver intressepolitiskt arbete på nationell nivå. Uppdraget som förtroendevald i förbundsstyrelsen innebär nätverkande, utveckling i sin roll som styrelserepresentant, att få arbeta med sina hjärtefrågor och kompetensområden samt samarbeta med förbundskansliet.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

42. Antal ombud vid kongressen

Organisation bakom motionen: Y-läns Dövas Förbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Mer jämlikt samhälle

Motivering:

Y-läns Dövas Förbund vill härmed lämna en motion att minska antalet ombud hos vissa föreningar vid kongressen med två (2) ombud. Vi anser att det nuvarande sättet är odemokratiskt när stora föreningar får skicka flera ombud och mindre föreningar bara får skicka två ombud.

Vi kan ej förstå tanken bakom detta förslag (som vi anser är helt orättvist). Varför ska det behövas flera ombud från en förening som ska rösta för ett och samma förslag? Om det är två eller nio ombud från en förening, som ska rösta är de ju i alla fall överens om hur de ska rösta. De för ju fram föreningens gemensamma beslut. Det ger ju samma tyngd för beslutet, oavsett om det är två eller nio röster.

Det enda som skiljer sig i nuläget är att de större föreningarna får ofta genom sina röster hur lätt som helst och mindre föreningar förlorar ofta. Vi anser att detta inte är rättvist.

Yrkande:

Y-läns Dövas Förbund föreslår att kongressen beslutar:

- att två (2) ombud från varje förening, oavsett föreningens storlek, ger mer rättvisa och varje förening känner sig likvärdig andra föreningar, även de som är större.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen kan förstå att ombudsfordelningen kan upplevas som orättvis. Vi ser också att frågan om ombudsfordelningen varit en återkommande diskussion på tidigare kongresser.

Utdrag från förbundets stadgar:

Paragraf 6, mom 2 a) att varje distriktsorganisation ett (1) fast ombud till kongressen och därutöver fördelas antalet ombud i förhållande till medlemsantalet hos distriktsorganisation som grundar sig på förbundsavgifter inbetalda den 31 december året innan kongressen. I paragraf 6, mom 2 b) att antalet ombud per distriktsorganisation får vara högst sju (7).

Fördelningen av 51 ombud utgår från hur många medlemmar de regionala organisationerna har och speglar därför också deras storlek. Förbundet har en uträkning som utgår från ett fast ombud per regional organisation (20 fasta ombud, inför 2021). De resterande ombuden (31 ombud, inför 2021) fördelas enligt en procentuell uträkning som utgår från medlemsantalet.

Den nuvarande ombudsfordelningen speglar organisationens storlek och medlemsantal men den bejakar också mindre organisationers demokratiska möjligheter att göra sig sedda på kongressen. Alla föreningar, stora som små, har möjlighet att samarbeta med och lobba andra organisationer för att få stöd för sin sakfråga, och på så sätt få flera röster för sina egna förslag. Sammantaget anser förbundsstyrelsen att nuvarande uträkning av ombudsfordelningen är det mest lämpliga.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

43. Ändra på nuvarande orättvisa motionsprocessen till SDR

Organisation bakom motionen: Västra Götalands Dövas Länsförbund

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Enligt SDR:s stadgar:

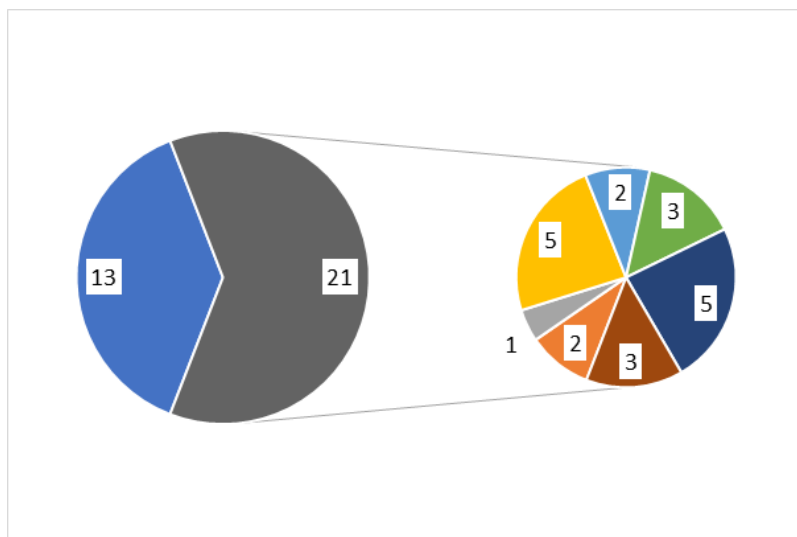
”§ 6.5 Motioner

Distriktsorganisationer och anslutna organisationer har rätt att lämna motioner till ordinarie kongress.

Medlem har rätt att, genom sin distriktsorganisation, lämna in motioner till ordinarie kongress. Motionen ska åtföljas av ett yttrande från styrelsen för berörd distriktsorganisation.

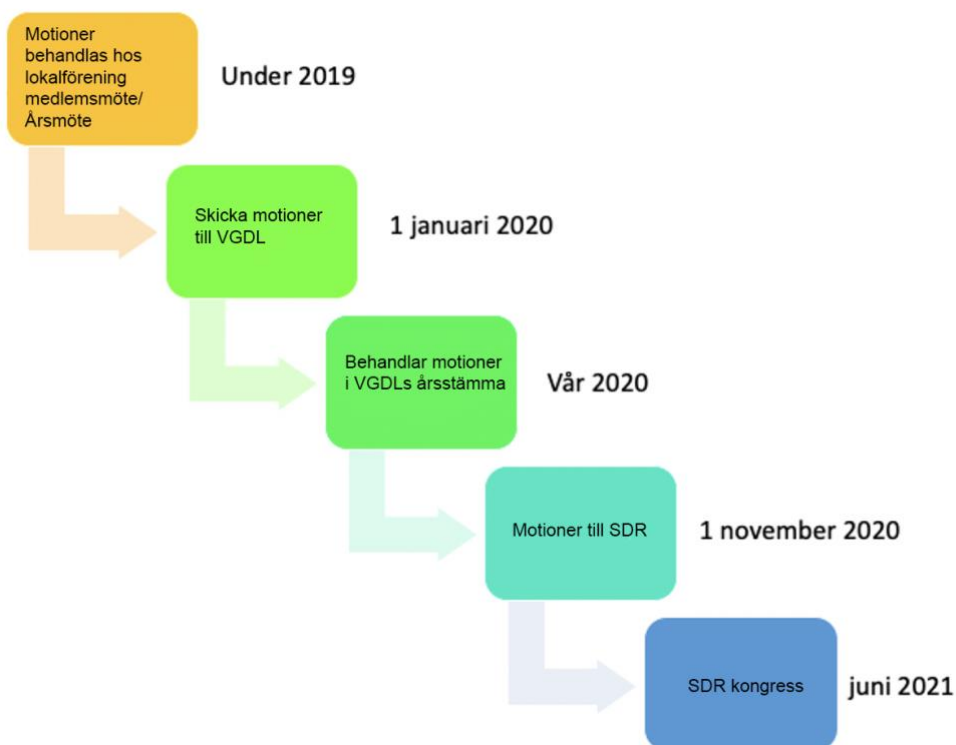
Motionerna ska vara förbundsstyrelsen tillhanda senast den 1 november före kongressåret.”

Västra Götalands Dövas Länsförbund (VGDL) anser att det skapar orättvisa bland oss då det är olika inom distriktsorganisationer. Vissa av organisationerna har inte direktkontakt med medlemmar utan istället är det lokalföreningen som har direktkontakt, medan vissa organisationer har direktkontakt med sina medlemmar. Se cirkel för hur fördelningar ser ut i Sverige.

Figur 1: Cirkel till vänster, blå andel visar hur många distriktsorganisationer som inte har någon lokal förening under sig, vissa av dessa är motsvarande lokalförening som inte är distriktsorganisation. Den mörkgrå visar hur många lokalföreningar som ligger under distriktsorganisation, 21 st lokalföreningar som är fördelade på 7 distriktsorganisationer och varje organisation kan ha mellan 1 och 5 lokalföreningar under sig.

VGDL vill lyfta fram att vi är en distriktsorganisation och är en av dessa som har flera lokalföreningar under oss. VGDL har alltså 5 lokalföreningar. För att VGDL ska kunna behandla alla motioner jämlikt så måste alla lokalföreningar skicka sina motioner till VGDL för behandling på VGDL:s årsstämma enligt stadgar. Se figur hur en process går till för VGDL och sina lokalföreningar.

Figur 2: Man ser en tidslinje för hela processen. Den börjar hos lokalföreningen redan år 2019 för att de ska kunna lämna in motioner till SDR om man följer både VGDL:s och SDR:s stadgar.

VGDL anser att det inte är hållbart då hela processen tar två år. Det kan innebära att motioner inte längre är aktuella och det blir svårt att hänga med i samhällsutvecklingen då det sker snabba förändringar under två år.

VGDL är medveten om att VGDL själv kan ändra sina stadgar så att processen ska underlättas för sina lokala föreningar kring motionerna. Det innebär att VGDL måste ordna en extra årsstämma året innan kongressen. Enligt VGDL:s stadgar ska kallelse sändas senast två månader före.

Till exempel behöver VGDL skicka ut kallelse i början av augusti 2020 och stadgar behöver ändras för när man ska skicka in motioner. Enligt stadgar ska VGDL skicka ut styrelsens yttrande två månader innan. Man kan skicka ut båda kallelser och yttrande för motioner samtidigt någon gång i augusti. Då hinner VGDL bearbeta inkommande motioner i tid. VGDL har styrelsemöte fyra gånger per år enligt verksamhetsplan. Motioner måste skickas in under våren.

Så om vi ser över processen kan några månader sparas, så att lokala föreningar kanske hinner ta upp motioner under deras årsmöte under våren 2020.

Det innebär också merkostnader för VGDL på grund av en extra årsstämma.

VGDL ska ha sin årsstämma senast 30 juni enligt stadgar. VGDL behöver förbereda en extra årsstämma samtidigt med den ordinarie årsstämman. Det innebär mer jobb för styrelsen.

Dessutom finns det också en annan aspekt. Det kan förkomma en risk att distriktsorganisationen eventuellt inte behandlar motioner på rätt sätt så att lokala föreningarnas motioner inte skickas vidare till SDR. Det har förkommit tidigare att lokala föreningarna har skickat sina motioner direkt till SDR utan distriktsorganisationens yttrande vilket inte följer SDR:s stadgar. VGDL har fått yttra sig i efterhand.

Ett annat alternativ är att VGDL:s styrelse kan ha mandat att ta beslut angående motioner som kommer från lokalföreningar. Men om VGDL exempelvis får in två olika motioner från två lokala föreningar och dessa motioner kanske säger mot varandra. Då blir det svårt att behandla dessa utan chansen att ha diskussioner med ombud från varje förening vid årsstämman. VGDL tycker inte att det är ett bra arbetssätt för då försvinner demokratisyftet som är kärnan i arbetet.

VGDL tycker att SDR:s stadgar behöver ändras så att processen blir rättvis för alla och att det blir mer effektivt, samt att lokalföreningarna ska känna att SDR finns närmare dem.

Yrkande:

Västra Götalands Dövas Länsförbund föreslår att kongressen beslutar:

- att ändra SDR:s stadgar enligt följande:

”§6.5 Motioner

Distriktsorganisationer och anslutna organisationer har rätt att lämna motioner till ordinarie kongress.

Medlem har rätt att, genom sin distriktsorganisation eller lokal föreningen, lämna in motioner till ordinarie kongress.

Motionerna ska vara förbundsstyrelsen och distriktsorganisation tillhanda senast den 1 november före kongressåret. Motionen ska åtföljas av ett yttrande från styrelsen för berörd distriktsorganisation senast 1 december före kongressåret.”

Förbundsstyrelsens yttrande:

I SDR:s förbundsstadgar står det i paragraf 6, mom 5 att distriktsorganisationer och anslutna organisationer har rätt att lämna motioner till ordinarie kongress. Medlem har rätt att, genom sin distriktsorganisation, lämna in motioner till ordinarie kongress. En motion ska åtföljas av ett yttrande från styrelsen för berörd distriktsorganisation. Det innebär att alla föreningar får skicka motioner till SDR. Det står inte i stadgarna att motionerna behöver behandlas hos distriktsorganisationen, utan enbart att distriktsorganisationens styrelse skall yttra sig om motionen. Det innebär att distriktsorganisationen inte måste stötta motionen innan den skickas till SDR.

Motionären föreslår att motioner från föreningarna kan skickas direkt till SDR senast den 1 november och att regionala organisationers yttranden kan skickas en månad därefter, det vill säga den 1 december. Förbundsstyrelsen avvisar detta förslag. Från att alla motioner skickats till förbundet behöver både styrelse och kanslipersonal sätta sig in i motionärens önskan och förslag samt distriktsorganisationens yttrande. Det krävs ibland också en del research-arbeten. Därefter sker interna diskussioner och förankringar om var förbundet står i frågor innan arbetet med förbundsstyrelsens yttranden påbörjas. Förbundets arbete med motioner börjar direkt efter den 1 november för att slutföras med textproduktion och slutligen översättning till svenskt teckenspråk tre månader för kongressen. Ett flertal helgdagar infaller också under perioden. Motionärens förslag om att ändra senaste dag för att skicka in distriktsorganisationernas yttranden från den 1 november till 1 december blir därför orealistiskt från förbundets sida och utifrån vår tidsplan.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att avslå motionen.

44. Behandling av beviljade motioner under mandatperiod

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Under processen med framtagning av nya motioner till Sveriges Dövas Riksförbund upplever vi att det är svårt att följa upp de gamla motionerna som har behandlats sedan föregående kongress. Vi anser att informationen från förbundsstyrelse är otillräcklig, nästan på gränsen till otillgänglig, vilket gör att vi inte vet vad och hur Sveriges Dövas Riksförbund har arbetat i enlighet med motionerna som beviljades av kongressen år 2017.

Det innebär att anslutna föreningar och distriktsorganisationer behöver anstränga sig för att hämta in information och ännu mer ansvar läggs på deras axlar. Vi efterfrågar transparens och tydlighet, vilket är viktiga förutsättningar för att förbundet och föreningarna ska kunna arbeta gemensamt i olika områden.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att Sveriges Dövas Riksförbund ska skapa ett fungerande digitalt system som underlättar för medlemsföreningar/organisationer att kontinuerligt följa SDR:s arbete med beviljade motioner från dag 1.
- att Sveriges Dövas Riksförbund ska synliggöra vad som inte gjorts, vad som gjorts samt vilka resultat som uppnåtts tillsammans med förbundets tankar och kommentar kring resultaten.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Förbundsstyrelsen håller med om att en bättre återkoppling till regionala och lokala organisationer kring förbundets motionsarbete bör göras. Däremot vill förbundsstyrelsen inte låsa sig fast i hur den informationen ska förmedlas, genom ett digitalt system som motionären föreslår. Förbundet åtar sig att utveckla information om hur arbetet med beviljade motioner fortgår och implementerar det i vårt löpande arbete.

SDR har, i oktober 2020, skickat ut en uppföljning av motioner och handlingsprogrammet 2018–2021 beslutade av SDR:s kongress 2017 till regionala, lokala och anslutna organisationer. Denna motionsuppföljning kan vara en början till en modell hur arbetet kan synliggöras hos förbundet.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att anse första att-satsen besvarad.
Att bifalla andra att-satsen.

45. Valberedningens arbetsordning

Organisation bakom motionen: Stockholms Dövas Förening

Organisationens förslag på område till handlingsprogram:

Stark dövrörelse

Motivering:

Stockholms Dövas Förening anser att det behövs en del ändringar och tillägg i arbetsordningen för valberedningen. Det främsta syftet med ändringarna och tilläggen är att utveckla valberedningens arbete och få ett bättre inflytande från föreningarna. Bland annat vill vi att de aktiva inom förbundet skall vara medlemmar hos förbundet. Ersättarens roll i valberedningen bör klargöras.

Processen gällande nomineringslistan behöver även justeras så att det underlättar för distriktsorganisationerna och senareläggas jämfört med processen med motionerna. Distriktsorganisationerna ges då möjligheten till att fokusera på motionerna och därefter på nomineringslistan. Valberedningen ska även underlätta arbetet med att informera vilka från styrelsen avser att lämna sin plats till förfogande.

Yrkande:

Stockholms Dövas Förening föreslår att kongressen beslutar:

- att i § 1 göra tillägg med tre meningar:
Nuvarande lydelse:
Enligt § 9.1 i förbundsstadgarna består valberedningen av en ordförande, två ledamöter och två ersättare i prioriterad ordning.

Förslagen lydelse:

Enligt § 9.1 i förbundsstadgarna består valberedningen av en ordförande, två ledamöter och två ersättare i prioriterad ordning. Ersättare går in i den fall ledamot lämnat sin plats i valberedningen.

Lämnar ordföranden valberedningen tar ena av ledamoten rollen som ordförande och per automatik tas ledamotens plats av ersättare. Ersättarna är inte verksamma i valberedningens arbete i rollen som ersättare.

- att i § 6.2 göra tillägg med en mening:
Nuvarande lydelse:
Enligt § 8.1 i förbundsstadgarna kan endast döva nomineras till val av förbundsordförande och vice förbundsordförande. Vidare ska majoriteten av ledamöterna i förbundsstyrelsen vara döva och samtliga ledamöter ska vara teckenspråkiga.

Förslagen lydelse:

Enligt § 8.1 i förbundsstadgarna kan endast döva nomineras till val av förbundsordförande och vice förbundsordförande. Vidare ska majoriteten av ledamöterna i förbundsstyrelsen vara döva och samtliga ledamöter ska vara teckenspråkiga. Samtliga ska vara medlemmar hos förbundet.

- att i § 7 göra en ändring och ett tillägg:
Nuvarande lydelse:
Valberedningen ska aktivt inhämta förslag på lämpliga styrelsekandidater från lokala föreningar, länsföreningar och länsförbund som är anslutna till SDR. Valberedningen kan då också informera om valberedningens arbetssätt och att kandidatfrågorna kan tas upp vid medlemsmöten. Länsföreningarna och länsförbunden ska senast den 31 oktober året före kongressen lämna in sina namnförslag till valberedningen.

Förslagen lydelse:

Valberedningen ska aktivt inhämta förslag på lämpliga styrelsekandidater från lokala föreningar, länsföreningar och länsförbund som är anslutna till SDR. Valberedningen kan då också informera om valberedningens arbetssätt och att kandidatfrågorna kan tas upp vid medlemsmöten. Distriktsorganisationerna ska senast den 15 januari kongressåret lämna in sina namnförslag till valberedningen. Valberedningen ska senast den 15 november året före kongressen informera vilka av styrelseledamöterna avser att lämna sin plats till förfogande.

- att i § 8 göra en ändring:
Nuvarande lydelse:
Valberedningen ska senast den 31 januari kongressåret fastställa sin nomineringslista och överlämna den till SDR:s kansli för utskick till anslutna lokalföreningar, länsföreningar och länsförbund. Valberedningen ska då också informera om hur motkandidater kan lämnas.

Förslagen lydelse:

Valberedningen ska i samråd med SDR:s kansli senast fastställa sin nomineringslista och överlämna den så att det kommer ut till distriktsorganisationer senast tre månader innan kongressen.

Valberedningen ska då också informera om hur motkandidater kan lämnas.

- att i § 9 göra tillägg:

Nuvarande lydelse:

Motkandidater kan lämnas fram till kl. 18:00 dagen före val av förbundsstyrelse.

Motkandidat måste intyga att de uppfyller de krav som ställs på styrelsekandidat enligt § 6.2.

Innan kongressen startar kan förslag på motkandidater skickas till SDR:s kansli på angiven blankett. När kongressen startat lämnas förslag till kongressens presidium.

Förslag på motkandidater kan lämnas fram till kl. 18:00 dagen före val av förbundsstyrelse. Därefter fastställer kongressen slutlig nomineringslista av förbundsstyrelse med eventuella motkandidater.

Förslagen lydelse:

Motkandidater kan lämnas fram till kl. 18:00 dagen före val av förbundsstyrelse.

Motkandidat måste intyga att de uppfyller de krav som ställs på styrelsekandidat enligt § 6.2.

Innan kongressen startar kan förslag på motkandidater skickas från distriktsorganisationer till SDR:s kansli på angiven blankett. När kongressen startat lämnas förslag till kongressens presidium. Förslag på motkandidater kan lämnas fram till kl. 18:00 dagen före val av förbundsstyrelse. Därefter fastställer kongressen slutlig nomineringslista av förbundsstyrelse med eventuella motkandidater.

- att i arbetsordningen göra ett nytt paragraftillägg och fem ändringar:

Förslagen lydelse:

§ 10 Valprocessen

Valberedningen ska vid beslut av kongressens arbetsordning informera om valprocessen enligt nedan. Vid val presenterar valberedningen återigen både huvudförslaget och eventuella inkomna motkandidater som ställs emot varandra i grupp. Valberedningens förslag förblir huvudförslag på kongressen att först ta ställning till.

I flerpersonsval ställs samtliga kandidater mot varandra i en gemensam röstning.

Vald är den person som först uppnått enkel majoritet och därtill samlat flest antal röster. Uppgår ingen kandidat dit vid första omgången, utgår den kandidat med lägst antal röster inför nästa omgång.

§ 11 Fyllnadsval

11.1

Har någon ledamot lämnat sitt uppdrag i förbundsstyrelsen under mandatperioden kan fyllnadsval göras vid förbundsmöte enligt § 7.1 i förbundsstadgarna.

Valberedningen ska lämna förslag på fyllnadsval. Tillsammans med kallelsen till förbundsmötet, som ska skickas ut senast två månader före förbundsmötet enligt § 7.2 i förbundsstadgarna, ska valberedningen uppmana lokala föreningar, länsföreningar och länsförbund att lämna namnförslag till valberedningen.

11.2

Valberedningens nomineringslista ska skickas ut tillsammans med övriga handlingar senast fyra veckor före förbundsmötet, enligt § 7.3 i förbundsstadgarna.

Länsföreningarna och länsförbunden har rätt att lämna namn på motkandidater till valberedningen på förbundsmötet innan fyllnadsvalet äger rum. Vid fyllnadsval presenterar valberedningen både sitt förslag och eventuella inkomna motkandidater.

11.3

För valprocessen gäller samma regler som vid kongressen vilka stadgas i § 6.7 i förbundsstadgarna.

§ 12 Arkivering

Efter kongressen ska valberedningens handlingar samlas i en pärm och överlämnas till SDR:s kansli för arkivering.

Förbundsstyrelsens yttrande:

Motionären föreslår att valberedningens arbetsordning behöver ändringar och tillägg för att förbättra föreningarnas inflytande. Valberedningens arbetsordning är ett viktigt dokument där valberedningen får stöd och riktlinjer i sitt uppdrag. Dokumentet brukar främst uppdateras av valberedningen själva och förslaget lämnas till kongressen som behandlar denna fråga. Det är viktigt att alla lokala och regionala organisationer lämnar synpunkter och ger förslag på förändringar i arbetsordningen.

Vid kongressförhandlingarna finns det, sedan kongressen 2017, en punkt på dagordningen där valberedningens arbetsordning beslutas av kongressen. Förbundsstyrelsen föreslår därför att kongressen behandlar den här motionen under §16a. Valberedningens arbetsordning.

Förbundsstyrelsen vill uppmärksamma att det finns föreslagna tillägg i denna motion som kopplas ihop till motion nummer 40 *Stadgeändringar*. Utifrån ett demokrati- och tidsperspektiv anser förbundsstyrelsen att vi ska behålla den tidsplan som gäller idag för information till lokala och regionala organisationer, enligt vårt yttrande till motion 40. I samma motion finns en att-sats om att samtliga styrelseledamöter ska vara medlemmar hos förbundet. Förbundsstyrelsen föreslår att kongressen bifaller den att-satsen.

En rekommendation från förbundsstyrelsen har getts till valberedningen om att de senast året före kongressen bör tala om för våra regionala organisationer vilka styrelseledamöter som planerar att lämna sin plats till förfogande, på exempelvis ett förbundsmöte. Det kan vara en värdefull information för alla organisationerna, som då också ges mer tid att lämna förslag på styrelsekandidater till valberedningen senast 31 oktober året före kongressen.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Att kongressen behandlar denna motion och dess förslag i samband med §16 a. Valberedningens arbetsordning.